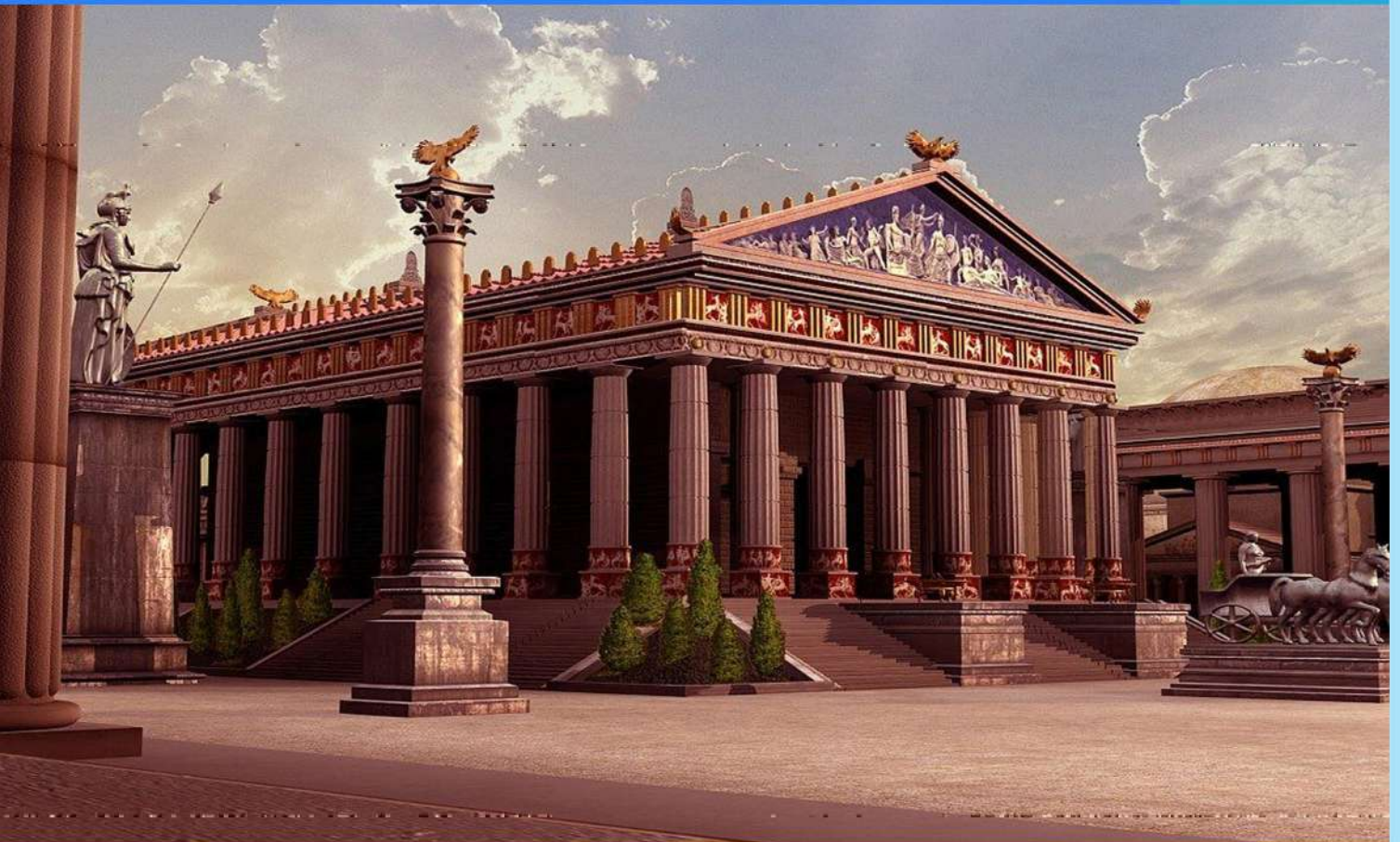

ВІСНИК НАУКИ

ВИПУСК № 37

Міжнародний науковий журнал

<https://world-conf.com/journal>

Рига, Латвія | Одеса, Україна 2021

ISSN 0236-4115

Міжнародний науковий журнал

«ВІСНИК НАУКИ»

№ 37

(щомісячний науковий журнал)

В журналі висвітлюються актуальні теоретичні та практичні проблеми розвитку науки, територій та суспільства. Представлені наукові досягнення вчених, викладачів, фахівців-практиків, аспірантів, здобувачів, магістрантів та студентів науково-теоретичного, проблемного або науково-практичного характеру.

Призначено для викладачів, аспірантів та студентів, для всіх, хто займається науковими дослідженнями в області інноваційного розвитку науки, територій та суспільства.

Статті, що надходять до редакції, рецензуються, публікуються в авторській редакції.

Автори несуть відповідальність за зміст статей, за достовірність наведених у статті фактів, цитат, статистичних та інших даних, імен, назв та інших відомостей, а також за дотримання законів про інтелектуальну власність.

Думка редакції може не збігатися з думкою авторів матеріалів.

Головний редактор журналу:

РАССКАЗОВА ЛЮБОВ ФЕДОРІВНА

Головний редактор: Рассказова Любовь Федорівна

Адреса видавця (редакції): Рига, Латвія

Операційний офіс: Одеса, Україна

<https://world-conf.com/journal>

ISSN 0236-4115

Дата виходу в світ:

26.12.2021 р.

Періодичне

електронне наукове видання

ЗМІСТ (CONTENT)

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТ (ECONOMIC SCIENCE & MANAGEMENT)

- 1. Аль-Хаялі Дарід Арбович**
ВПЛИВ ЕПІДЕМІЇ COVID-19 НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....4-8
- 2. Жуковська Крістіна Юрївна**
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19.....9-18
- 3. Павлечко Анастасія Романівна**
УСПІШНИЙ БРЕНД І РЕКЛАМА: МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ 19-24
- 4. Пеграшко Вадим Олегович**
ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ 25-27

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (LEGAL SCIENCE)

- 5. Nalyvko Nataliia Valeriyivna, Puzanova Galyna Yosyryvna**
THE CURRENT STATE OF LEGAL SUPPORT FOR
THE PROTECTION OF SOCIAL RIGHTS OF SEAFARERS 28-33
- 6. Довбенко Вячеслав Іванович**
ПРАВОВІ МОЖЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ЕКОСИСТЕМ 34-40
- 7. Паланчук Вікторія Романівна, Пузанова Галина Йосипівна**
ПРАВОВИЙ СТАТУС ПОВНИХ ТОВАРИСТВ
ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН..... 41-46

ТЕХНІЧНІ НАУКИ (TECHNICAL SCIENCES)

- 8. Негоденко Олена Василівна, Копасєв Данііл Олександрович**
ЗАСТОСУВАННЯ ANFIS В НЕЙРО-НЕЧІТКОМУ МОДЕЛЮВАННІ 47-52
- 9. Павленко Володимир Миколайович, Пономаренко Ігор Віталійович**
ВИКОРИСТАННЯ ПІДХОДІВ DATA SCIENCE ПРИ РОЗРОБЦІ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ..... 53-55
- 10. Разумов-Фризюк Євгеній Анатольович, Кисельов Артем Максимович, Пархоменко Денис Віталійович**
ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ТЕХНОЛОГІЇ
ІНЖЕКЦІЙНОГО ТРИВИМІРНОГО ДРУКУ (3DP) 56-60

МОВОЗНАВСТВО І МОВИ | ЛІНГВІСТИКА (LINGUISTICS)

- 11. Шпинта Галина Миколаївна, Кучеренко Анастасія Олександрівна**
УЗУАЛЬНА СПЕЦИФІКА КОЛЬОРО-МОРФЕМ У ЛАТИНОМОВНІЙ КЛІНІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ 61-69

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТ
(ECONOMIC SCIENCE & MANAGEMENT)

УДК 338

Аль-Хаялі Дарід Арбович

аспірант кафедри міжнародний бізнес

КНУ імені Тараса Шевченка ІМВ

(Київ, Україна)

ВПЛИВ ЕПІДЕМІЇ COVID-19 НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

***Анотація:** у статті визначено і узагальнено чинники та наслідки епідемії України, обґрунтовано перспективи міжнародної туристичної індустрії. Запропоновано методи вирішення визначених проблем. Проаналізовано зміни в обсягах і структурі ВВП. Окреслено реакцію українського уряду на епідемію COVID-19.*

***Ключові слова:** COVID-19, бізнес середовище економічна рецесія, світова економіка; міжнародна торгівля; макроекономічні наслідки; мікроекономічні наслідки.*

Спалах COVID-19 спричинив зниження внутрішнього споживання, виробництва та зовнішньої торгівлі України у першій половині 2020 року. Перш за все, за даними Державного управління статистики України, ВВП України у першій половині 2020 року зменшився на 6,5% у річному обчисленні. По-друге, згідно зі статистикою Державної митної служби України, загальний обсяг імпорту та експорту торгівлі українськими товарами з січня по червень 2020 року становив лише 47,2 млрд доларів США, що на 9,5% менше, ніж у річному обчисленні. З точки зору класифікації продукції, збільшився лише експорт зерна, тоді як промислові товари, паливо та енергія різним чином скоротилися, серед яких загальний імпорт енергоносіїв зменшився на 27%. По-третє, за даними Державної служби статистики України, з січня по червень 2020 року валовий обсяг промислового виробництва в Україні зменшився на 8,3% у річному

обчисленні. Внутрішнє виробництво електроенергії також скоротилося на 8% у порівнянні з минулим роком, серед яких гідроенергетика скоротилася на 22,1% у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, але частка нового виробництва електроенергії у загальному обсязі виробництва електроенергії зросла з року в рік, серед яких вироблення відновлюваної енергії становили 7,3%, збільшившись на 4,3 процентного пункту в порівнянні з аналогічним періодом минулого року. Нарешті, економічна активність України різко скоротилася у першому півріччі.

По-перше, загальний комерційний кредит в Україні у другому кварталі зменшився на 6,3% у річному обчисленні у гривнях та на 3,6% у річному обчисленні у доларах США;

По-друге, загальна сума операцій злиттів та поглинань в Україні за перше півріччя склала лише 159 мільйонів доларів США, зменшившись на 86,6% у річному обчисленні, що є найнижчим значенням з 2015 року;

По-третє, рівень вакантності торгових центрів у Києві виріс до 12%, а орендна плата знизилася на 15%-50%. Крім того, в Україні є близько 500 000–700 000 безробітних (приблизно вдвічі більше, ніж за аналогічний період минулого року), що вказує на скорочення економічної діяльності.

Вплив епідемії на українські фінанси

З метою боротьби зі спалахом COVID-19 економічне зростання України зменшується, державні видатки зростають, а фінансовий тиск зростатиме. З одного боку, спалах COVID-19 призвів до негативного економічного зростання в Україні в першій половині 2020 року, а джерела державних доходів зменшилися. З іншого боку, щоб зменшити негативні наслідки, спричинені економічним скороченням, уряду України доводиться збільшувати видатки на допомогу по безробіттю та виділяти спеціальні кошти на боротьбу з епідемією, що призводить до збільшення масштабів бюджетних видатків. Крім того, кредити допомоги, отримані українським урядом під час епідемії, також збільшать державний борг, що ще більше посилить фінансовий тиск.

Вплив епідемії на середовище ведення бізнесу в Україні

Спалах COVID-19 матиме негативний вплив на бізнес-середовище українців. З одного боку, поширення епідемії змінить очікування інвесторів, що вразить довіру інвесторів та може посилити соціальну паніку. Інформаційна асиметрія та перевірка необхідної інформації збільшать вартість інформаційного спілкування; З іншого боку, економічне закриття, спричинене епідемією, може призвести до затримки або невиконання контрактів у сферах виробництва та обслуговування, посилити суперечки щодо соціального невиконання зобов'язань та порушити ринковий порядок.

Реакція Уряду України на епідемію

Після спалаху епідемії український уряд прийняв політику оцінки запобігання та ізоляції епідемій, як Китай, та активно запровадив заходи економічного стимулювання. По-перше, відповідно до тяжкості епідемічної ситуації, український уряд поділяє всі частини країни на різні зони ізоляції чотирма кольорами: зеленим, жовтим, оранжевим та червоним, де зелений означає найменший ступінь, а червоний означає найсерйозніший, що сприяє прийняттю цільової політики для різних регіонів відповідно до змін епідемічної ситуації. По-друге, Україна доклала значних зусиль, щоб розширити свій медичний колектив та збільшити кількість медичних закладів, а також кілька органів місцевого самоврядування також починають збільшувати кількість лікарень для хворих на COVID-19. Тим часом, з огляду на те, що точка перелому епідемічної ситуації в зарубіжних країнах ще не з'явилася, Кабінет Міністрів України також ухвалив рішення знову закрити кордон 29 серпня 2020 року та запровадив заборону на в'їзд для іноземців (крім іноземних громадян, дипломатів та закордонних студентів, які не мають права на тривале проживання в Україні). Нещодавно Президент планує продовжити карантинний період боротьби з епідемією всередині країни до 1 листопада. Водночас він заявив, що заходи блокади мають носити адаптивний характер і не повинні накладати тягар на підприємства. По-третє, очікується, що Україна отримала два кредити від

Міжнародного банку реконструкції та розвитку на відновлення економіки у розмірі 411 мільйонів доларів США, який буде використано на збільшення стабільності української енергосистеми та розвиток системи освіти. Крім того, український уряд також активно вживає такі заходи для стимулювання економіки: з точки зору доступу до коштів він надає фінансову підтримку для відновлення та інновацій; з точки зору розумного нагляду, зменшити тиск нагляду та спростити робоче середовище.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Грицюк Н.О., Сак Т.В. Вплив пандемії COVID-19 на світову економіку. Економічний простір. 2021. № 165. С. 33—38.
2. UNWTO (2020). International tourism and Covid-19. URL: <https://www.unwto.org/tourism-and-covid-19-unprecedented-economic-impacts>
3. World Bank (2021). World Development Indicators. URL: <https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=world-development-indicators#>
- World Health Organization (2021). WHO coronavirus COVID-19 dashboard. URL: <https://covid19.who.int>
4. UNCTAD (2020a). World Investment Report 2020: International Production Beyond the Pandemic. United Nations publication. URL: <https://investmentpolicy.unctad.org/news/hub/1647/20200616-world-investment-report-2020---international-production-beyond-the-pandemic>
- UNCTAD (2020b). Impact of the COVID-19 pandemic on trade and development transitioning to a new normal. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/osg2020d1_en.pdf
5. Департамент стратегічного планування та макроекономічного прогнозування: Україна вплив COVID-19 на економіку і суспільство. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/media/9231/file/UNICEF%20Ukraine%20Census%20COVID%20Youth%202020%20ukr.pdf>

Al-Hayali Darid Arbovich

graduate student of the Department of International Business

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Kyiv, Ukraine)

**THE IMPACT OF THE COVID-19 EPIDEMIC
ON THE ECONOMY OF UKRAINE**

***Abstract:** the article identifies and summarizes the factors and consequences of the epidemic in Ukraine, substantiates the prospects of the international tourism industry. Methods of solving certain problems are offered. Changes in the volume and structure of GDP are analyzed. The reaction of the Ukrainian government to the COVID-19 epidemic is outlined.*

***Keywords:** COVID-19, business environment, economic recession, world economy; international trade; macroeconomic implications; microeconomic implications.*

УДК 330/37.02:004

Жуковська Крістіна Юріївна

студентка кафедри економічної теорії, макро- і мікроекономіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Київ, Україна)

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19

***Анотація:** у роботі представлено вплив процесу цифровізації на систему освіти в умовах пандемії Covid-19. Здійснено SWOT-аналіз дистанційного навчання в Україні у сучасних умовах. Наведено переконливі аргументи на користь онлайн-навчання. Надано власні рекомендації для студентів щодо підвищення ефективності сприйняття навчальних матеріалів під час онлайн-навчання.*

***Ключові слова:** цифровізація, освіта, дистанційне навчання, пандемія.*

Світова економіка початку XXI століття характеризується становленням «нової економіки» – сучасної економічної системи особливістю якої є переважання нематеріальних активів над матеріальними та у якій ключове значення набувають інтелектуальний капітал людей та інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ).

Сьогодні людство переживає перехід від третьої до четвертої промислової революції, тому не дивно, що всі галузі, зокрема сфера освіти, активно модернізуються та переходять на новий етап функціонування разом із використанням кіберфізичних систем. Потрібно розуміти, що у сучасному світі навчатися чи працювати неможливо без інформаційно-комунікаційних технологій. Сучасні світові виклики та активний розвиток ІКТ призводять до трансформації традиційних форм роботи. Ще у 1972 році виникла концепція дистанційної роботи під назвою «телеробота». Її автором був Джек Ніллес. З

активним розвитком ІКТ з'ясувалося, що в деяких випадках встановити співробітнику вдома комп'ютер, надсилати завдання електронною поштою та оплачувати Інтернет-з'єднання дешевше, ніж утримувати робоче місце в офісі.

Освіта – найкраща інвестиція у людський капітал та майбутнє людини. Діджиталізація сфери освіти – це потужна тенденція, яка пов'язана із реформуванням та модернізацією освітнього середовища не тільки в Україні, але й у всьому світі. Сфера освіти є одним із основних тригерів розвитку економіки та суспільства країни, вона є надзвичайно важливою для кожного із нас. Саме ці факти є переконливими аргументами щодо актуальності обраної тематики.

На нашу думку, цифровізація у галузі освіти – це перспективний напрям розвитку даної сфери. Цифровізація сприяє спрощенню освітнього процесу, роблячи його більш гнучким, пристосованим до реалій сучасності, що у свою чергу забезпечує формування конкурентоспроможних професіоналів на ринку праці [1, с. 192].

Концепція традиційного навчання радикально змінилася за останні декілька років. У сучасних умовах багато людей усвідомили, що фізична присутність в аудиторії не є єдиним варіантом навчання. Особливі зміни в українській системі освіти ми можемо спостерігати під час пандемії, навіть можна сказати, що коронакриза пришвидшила процес цифровізації у даній галузі.

Варто зазначити, що пандемія Covid-19 спричинила негативні наслідки у галузі надання освіти, зокрема зміна традиційного процесу навчання на дистанційний зумовила обмеження до навчання для дітей у всьому світі.

Як сказав керівник Глобальної практики у сфері освіти Світового банку Хайме Сааведра, пандемія призупинила традиційний процес навчання в усьому світі. Кризові явища посилили рівень нерівності у сфері освіти, оскільки діти із неблагополучних сімей, сім'ї із низьким рівнем доходу, люди з обмеженими можливостями мають менше шансів отримати доступ до дистанційного навчання. Крім того, школярі початкових класів не мали достатньої можливості

доступу до віддаленої форми освіти та більше страждали від втрати навчання, ніж старші колеги [2].

Нові умови життя під час пандемії Covid-19 вимагали різких змін у наданні освітніх послуг та посилили імплементацію інформаційно-комунікаційних технологій у процес навчання. Сучасні ІКТ надали можливість здобувати освіту поза межами навчальних закладів. З початком пандемії, а саме першого локдауну, абсолютно усім було важко адаптуватися до нових умов дистанційного навчання. Такі нововведення стосувалися як викладачів так і студентів.

Пандемія Covid-19 поставила перед учителями та викладачами колосальний виклик: терміново та масово адаптувати всі свої навчальні матеріали для дистанційного навчання, щоб зберегти безперервність освіти з такою ж якістю. Усі письмові та друковані конспекти викладачі повинні трансформувати в електронні документи для демонстрації здобувачам освіти. Викладачам, які раніше зовсім не користувалися комп'ютером чи програмами для візуалізації матеріалів було найважче адаптуватися до новостворених умов роботи. При переході до дистанційного формату навчання викладачам та здобувачам освіти різних рівнів потрібно було освоювати нові для себе програми онлайн-навчання.

Серед таких програм є такі: *для проведення лекцій та семінарів* – онлайн-конференції у Zoom, Skype, Google Teams, Get Conference Call, онлайн-трансляції на YouTube тощо; *для перевірки домашнього завдання* – Google Classroom, електронна пошта тощо; *для тестування* – Google Форми, Online Test Pad, Quizlet, Easy Test Maker тощо.

Варто відмітити, що ще до пандемії Covid-19 спостерігався підвищений інтерес до впровадження ІКТ в освітній процес. Капіталізація світового ринку онлайн-освіти у 2020 році перевищила 250 млрд. \$. Ще у 2018 році Кріс Річардсон, генеральний директор Linius Technologies з більш ніж 20-річним досвідом роботи у провідних світових технологічних компаніях пише, що онлайн

навчання – це один із найперспективніших нових видів бізнесу на світовому ринку, який до 2025 року може зрости до 331 млрд. \$. Спеціаліст у галузі цифрових технологій стверджує, що вже настала нова ера для онлайн-навчання завдяки активному розвитку інформаційно-комунікаційних технологій [3]. Наприклад за прогнозами Research And Markets світовий ринок онлайн-освіти досягне 350 млрд. \$ до 2025 року [4]. Відповідно до прогнозів Global Market Insights розміри даного ринку зростуть до 1 трлн. \$ до 2027 року [5].

Із появою пандемії, викладачі та здобувачі освіти відкрили за себе безліч можливостей навчання у новому форматі. Основною метою запровадження дистанційного навчання є мінімізація розповсюдження вірусу SARS-CoV-2. Однією із важливих переваг онлайн навчання, на нашу думку, є можливість залучення до освітнього процесу спеціалістів із різних країн, використовувати в освітньому процесі всілякі види демонстрації навчальних матеріалів, а також швидкість обміну та опрацювання даних. Також вагомою перевагою онлайн-навчання є можливість організації онлайн-лекцій для великої кількості бажаючих. Цифровізація у сфері освіти облегшує життя, автоматизує звичайні буденні завдання викладачів. Наприклад, спеціальні програми для перевірки тестів розроблені так, що після написання контрольної роботи учнем, вона одразу демонструє його результат. Одними із найпоширеніших таких програм в Україні є Google Форми, Online Test Pad, Google Classroom.

Ми переконані, що будь-яка криза – це невід’ємне явище сучасної ринкової економіки. На нашу думку, саме в кризовий період відбувається стимулювання державних органів та викладачів до зародження нових ідей у сфері освіти, створення нових освітніх проектів, креативних рішень щодо ефективного навчання, загалом запускається механізм очищення економіки від неефективних галузей та видів діяльності, що не відповідають сучасним вимогам.

З метою загального розуміння позитивних та негативних аспектів дистанційного навчання нами було побудовано SWOT-аналіз (табл. 1).

Із власних спостережень, можемо сказати, що за час пандемії значно розвинулась сфера цифровізації системи освіти в Україні. Варто відзначити створення «Всеукраїнської школи онлайн» – сучасної української платформи із безкоштовними навчальними матеріалами для школярів від 5 до 11 класів. Додатково було створено Кабінет вчителя та запущено мобільний додаток ВШО [6]. У січні 2021 року в Міністерстві освіти і науки України був створений Директорат цифрової трансформації освіти і науки, відповідальний за формування політики в цій сфері.

Таблиця 1

SWOT-аналіз дистанційного навчання в Україні у сучасних умовах

<i>Сильні сторони</i>	<i>Слабкі сторони</i>
<ul style="list-style-type: none"> – розвиток особистих якостей здобувача освіти: самодисципліна, самоконтроль; – засвоєння матеріалу на основі різних засобів демонстрації: презентації, відео-матеріали тощо; – швидкий обмін даними; – економія часу у зв'язку із можливістю здобувати освіту вдома чи у будь-якому зручному місці. 	<ul style="list-style-type: none"> – нерівномірність надання освітніх послуг; – дефіцит живого спілкування; – частині старшого покоління викладачів важко розібратися із новітніми технологіями; – складнощі при реалізації практичних завдань; – негативний вплив на здоров'я; – нерівномірність у забезпеченні належних умов для навчання для усіх здобувачів освіти (відсутність комп'ютера, тихого місця тощо).
<i>Можливості</i>	<i>Загрози</i>
<ul style="list-style-type: none"> – обмеження розповсюдження вірусу; – розвиток дистанційного навчання за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій; – проведення різних курсів підвищення кваліфікації для викладачів; – отримання нового досвіду; – готовність до наступних викликів та криз. 	<ul style="list-style-type: none"> – порушення принципів академічної доброчесності здобувачами освіти; – недобросовісна поведінка з боку учнів, як наслідок можлива наявність певної невідповідності отриманих знань диплому.

Джерело: розроблено авторами самостійно.

Деякі проекти у даній галузі знаходяться на початкових етапах реалізації, наприклад, Світовий банк затвердив проект «Удосконалення вищої освіти в Україні заради результатів». Завдання даного проекту полягають у модернізації інформаційно-аналітичної системи вищої освіти, створенні електронних систем управління навчанням, розбудові цифрової інфраструктури навчання у вишах тощо. На порталі «Дія» уряд планує створити електронний кабінет вступника, а також реєстрацію на ЗНО. Найближчим часом буде представлена онлайн-платформа «Наука та бізнес». Вона стане умовним «мостом» між людьми із бізнесу та інноваторами і буде призначена для пошуку партнерів для спільних проектів, а також розвитку вітчизняного бізнесу та науки. Ще одним проектом, який незабаром стане доступним є інформаційно-аналітична система «Позашкілля». Даний портал буде уможлилювати пошук та запис на гуртки та секції для дітей. Міністерство освіти та науки спільно із Міністерством цифрової трансформації працюють над створенням Єдиної міжвідомчої платформи для вступу іноземців у заклади вищої освіти України [7].

Поряд із величезними можливостями, що надає нам дистанційне навчання існує низка загроз. Насамперед існують негативні наслідки для нашого здоров'я, спричинені довготривалим користуванням ІКТ. Якщо неправильно сидіти можуть виникнути болі у спині, від довгої взаємодії з комп'ютерним екраном починає псуватися зір. Наступною важливою загрозою є те, що у форматі дистанційного навчання досить важко прослідкувати за дотриманням академічної доброчесності серед учнів та студентів, що може призвести у майбутньому до невідповідності між балами у дипломі та реальними знаннями здобувача освіти. Слід звернути увагу на ще один вагомий недолік – складність при реалізації практичних завдань, що передбачені у навчальному плані. За допомогою різних платформ для навчання здобувачі освіти можуть лише спостерігати за діями викладача, проте вдома біохіміки не зможуть провести

хімічний дослід без використання спеціальних реагентів, студенти, що навчаються на воєнних кафедрах не зможуть розібрати та зібрати автомат, майбутні викладачі фізичної культури не зможуть скласти норматив із лазіння по канату тощо.

Підсумовуючи вищенаведені ризики та можливості дистанційної форми навчання, виникає необхідність обґрунтування особливостей здобування освіти онлайн. Educations Media Group – спеціальний портал із статтями, студентськими розповідями, рекомендаціями, які направлені на збільшення рівня мотивації та допомогу студентам у вирішенні питань протягом навчання. Пропонуємо розглянути 5 аргументів, чому онлайн-навчання – це майбутнє освіти (рис. 1).

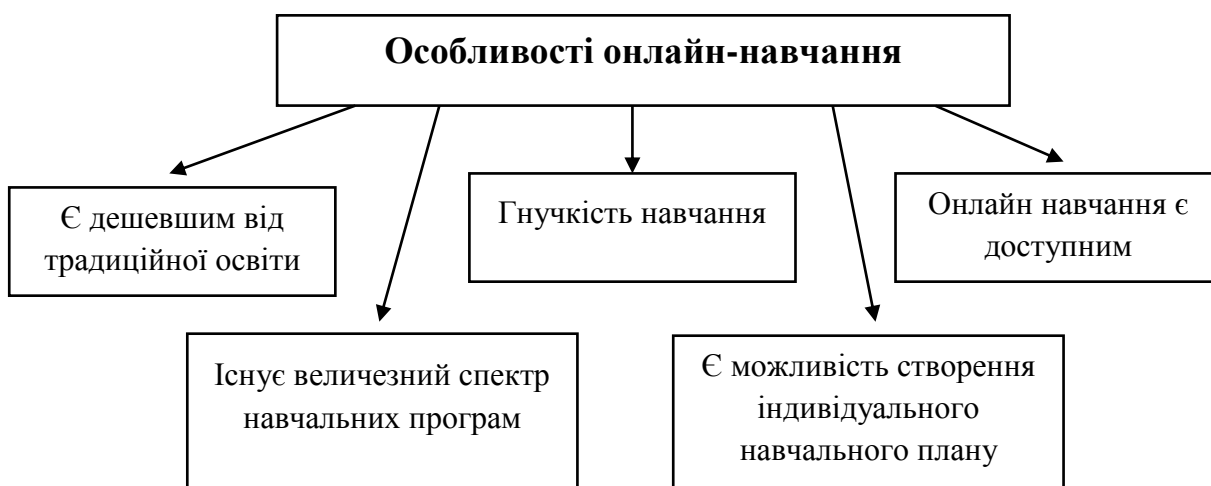

Рис. 1. Особливості онлайн-навчання

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [8].

З метою більш ефективного навчання у дистанційному форматі нами було сформовано ряд рекомендацій для студентів:

- Самоорганізація та самоконтроль є ключем до успішного онлайн-навчання. Ми рекомендуємо створити загальний онлайн-розклад дисциплін, де буде зазначено назви дисциплін, лінки для підключення та час початку занять. Додатково радимо щоп'ятниці розписувати плани на новий навчальний тиждень,

наприклад, слід вказати дедлайни здачі самостійних робіт, проектів чи просто домашні завдання.

- Оберіть зручне місце для навчання. Бажано, щоб приміщення було гарно освітлене та тихе.

- Переконайтеся у стабільному Інтернет-з'єднанні та справності техніки. Під час дистанційного навчання спостерігається дефіцит живого спілкування із однокласниками, тому дуже важливо, щоб в учня був мікрофон та камера. Наявність таких девайсів може хоча б трішки компенсувати відсутність реального контакту із однокласниками.

- Беріть активну участь у дискусіях.

- Важливим аспектом є дотримання правил академічної доброчесності.

Потрібно пам'ятати, що Ви навчаєтеся виключно для себе і для свого майбутнього. У сучасних умовах роботодавці звертають увагу не лише на бали у дипломі, а на soft та hard skills.

На власному досвіді ми переконалися, що дотримуючись вищенаведених рекомендацій, здобувач освіти зможе більш якісно сприйняти та засвоїти навчальні матеріали.

Отже, цифровізація надає багато можливостей для системи освіти під час кризових подій. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології – надзвичайно потужні інструменти для роботи із навчальними матеріалами, які надають шанс навчатися віддалено, зважаючи на сучасні умови. Незважаючи на перелічені вище переваги та можливості дистанційного навчання, на практиці спостерігаємо нерівномірність серед надання освітніх послуг через різні причини та інші недоліки, які у майбутньому можуть стати справжніми загрозами для суспільства та економіки загалом.

Навіть незважаючи на те, що неможливо точно спрогнозувати постпандемічні наслідки, на сьогоднішній день багато світових тенденцій є очевидними. Одна з них – цифровізація. Ми можемо спостерігати активне проникнення інформаційно-комунікаційних технологій у всі сфери життя

людини, а пандемія у цьому випадку виступає каталізатором. Незабаром пандемія закінчиться і світ, зокрема система освіти повернеться до традиційного типу. Отриманий досвід навчання у дистанційному форматі буде корисним як для викладачів так і для здобувачів освіти, який може бути реалізований у традиційному форматі. Ми переконані, що освоєні навички під час онлайн-навчання збагатять форми і методи викладання для викладачів та вчителів і це є чудовою змогою підвищити якість освіти як в Україні так і у всьому світі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Карплюк С.О. Особливості цифровізації освітнього процесу у вищій школі / *Інформаційно-цифровий освітній простір України : трансформаційні процеси і перспективи розвитку*. Матеріали методологічного семінару НАПН України. 4 квітня 2019 р. / За ред. В.Г. Кременя, О.І. Ляшенка; укл. А.В. Яцишин, О.М. Соколюк. Київ, 2019. С. 188–197.
2. United Nations COVID-19: Students face \$17 trillion loss in lifetime earnings. URL : <https://news.un.org/en/story/2021/12/1107282> (дата звернення 17.12.2021).
3. Chris Richardson. Forbes. The Next Revolution In Global eLearning. URL : <https://www.forbes.com/sites/forbestechcouncil/2018/07/25/the-next-revolution-in-global-elearning/?sh=9e6e19e7c250> (дата звернення 17.12.2021).
4. Research and Markets. Online Education Market Study URL : <https://www.globenewswire.com/news-release/2019/12/17/1961785/0/en/Online-Education-Market-Study-2019-World-Market-Projected-to-Reach-350-Billion-by-2025-Dominated-by-the-United-States-and-China.html> (дата звернення 18.12.2021).
5. Global Market Insights. E-learning market size. URL : <https://www.gminsights.com/industry-analysis/elearning-market-size> (дата звернення 20.12.2021).

6. Офіційний веб-сайт Всеукраїнської школи онлайн. URL : <https://lms.e-school.net.ua/> (дата звернення 21.12.2021).
7. Селецький Артур. Цифрова трансформація освіти і науки. Про команду, виклики та здобутки. URL : <https://decide.in.ua/czyfrova-transformacziya-osvity-i-nauky-pro-komandu-vyklyky-ta-zdobutky/> (дата звернення 17.12.2021).
8. Gemma Josep. Five reasons why online learning is the future of education. URL : <https://www.educations.com/articles-and-advice/5-reasons-online-learning-is-future-of-education-17146> (дата звернення 17.12.2021).

Zhukovskaya Kristina Yuriivna

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Kyiv, Ukraine)

DIGITALIZATION AS A MEANS OF DISTANCE LEARNING DURING THE COVID-19 PANDEMIC

***Abstract:** the paper presents the impact of the digitization process on the education system in the context of the Covid-19 pandemic. In the article was created the SWOT-analysis of distance education in Ukraine in modern conditions. In the article we created compelling arguments in favor of online learning. Our own recommendations for students to improve the effectiveness of the perception of educational materials during online learning is written.*

***Keywords:** digitalization, education, distance learning, pandemic.*

УДК 659.1.011.44

Павлечко Анастасія Романівна

учениця 11 класу гімназії №315

з поглибленим вивченням іноземних мов м. Києва,

дійсний член Малої академії наук України

(Київ, Україна)

УСПІШНИЙ БРЕНД І РЕКЛАМА: МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ

***Анотація:** у роботі проаналізовано основні підходи до визначення терміну «бренд», окреслено ключові напрями рекламної діяльності для розвитку торговельної марки. Сформульовано рекомендації до рекламного процесу, що має на меті створення та підтримку успішного бренду.*

***Ключові слова:** бренд, торговельна марка, брендинг, створення успішного бренду, реклама.*

Термін «бренд», який прийшов в українську мову з англійської, має цілий ряд значень. Його буквальний переклад – фабрична марка, клеймо виробника. З давніх часів бренду удостоювався лише високоякісний товар. Предмет, що таврується, виділявся серед аналогічних, набуваючи індивідуальності. Продукція з брендом завжди продавалася за вищою ціною. За оцінками фахівців ціна товарів на світовому ринку, маркованих брендом вище на 15-25%, ніж немаркованих [7, с. 66].

У розмовній мові це слово найчастіше використовується як характеристика певної торговельної марки. Американська Асоціація Маркетингу (American Marketing Associations – АМА) трактує бренд як «ім'я, термін, знак, символ або дизайн або комбінація всього цього, призначені для ідентифікації товарів або послуг одного продавця або групи продавців, а також для відмінності товарів або послуг від товарів або послуг конкурентів».

Девід Огілві, засновник компанії Ogilvy&Mother, дав бренду наступне визначення: «Бренд – це невідчутна сума властивостей продукту: його імені, упаковки і ціни, його історії, репутації і способу рекламування. Бренд так само є поєднанням враження, який він справляє на споживачів, і результатом їхнього досвіду у використанні бренду» [6,с.42]. На думку Огілві, «виробник, який присвячує свою рекламу створенню найсприятливішого образу і відмінності свого бренду від конкурентів, завоює найбільшу частку ринку і довго отримуватиме максимальний прибуток» [6, с. 114].

Відомий маркетолог Філіп Котлер вважав, що «найважливіше поняття в маркетингу – поняття бренду. Якщо ви не бренд – ви не існуєте. Хто ж ви тоді? Ви – звичайний товар. А коли ми купуємо такі товари, єдино важлива річ для нас – це ціна. Але якщо ви побудували бренд, ви можете установити ціну, більшу, ніж ціна простого товару. Відомо також, що зробити бренд можна з будь-якого товару» [3, с. 356].

З багатьох причин у бренді зацікавлені як споживачі, так і виробники. Споживачі віддають перевагу бренду, який має високу цінність, тому що їм легше зрозуміти, які переваги має товар – носій бренду. І водночас торговельна марка має цінність, якщо обізнаність споживачів з брендом сприяє тому, що багато споживачів виявляють прихильність до певного товару. Психологічні потреби задовольняються здатністю продукції створювати гарний настрій, давати власникові виробу задоволення.

Отже, бренд є маркетинговим поняттям і означає широко відомий товарний знак. Як правило, якщо не менше 20% цільової аудиторії позитивно відносяться до даного товару, то його можна назвати брендом. Перетворення торговельної марки в бренд відбувається в той момент, коли об'єктивне сприйняття цінностей продукту й торговельної марки замінюється стійким особистим відношенням до них. Споживач дає свою, суб'єктивну, оцінку якості, надійності, безпеки, ергономічності, дизайну, назві продукту; він додає до нього емоції.

Процес створення бренду і керування ним називається брендингом. Він може містити в собі створення, посилення, відновлення і зміну стадії розвитку бренда, його розширення і поглиблення. Брендинг визначається як сукупність дій фірми, направлених на реалізацію певної стратегії просування її товарів і послуг, тобто на створення бренду. Така стратегія має бути сформована з перших днів існування підприємства і виконуватися впродовж всієї його подальшої діяльності [1, с. 124].

Для того, щоб товарний знак підприємства перетворився на бренд, йому необхідно стати символом надійності, бути гарантом якості товару або послуги, вигідно характеризувати їх специфічні властивості. Таким інструментом брендингу, який допомагає просуванню торговельної марки на ринку, її захисту та підтримці, є рекламна діяльність.

Для більшості програм по створенню брендів широко і досить ефективно використовують рекламу в ЗМІ. Вона має гарний ефект, якщо потрібно розповісти про атрибути товару або його функціональні переваги, проте найсильніші бренди не обмежуються лише цими заходами.

Реклама в ЗМІ може бути вагомим інструментом у створенні брендів, проте вона має ряд обмежень, які необхідно враховувати. Реклама в ЗМІ стає все більш фрагментованою через розвиток спеціалізованих видань та появи спеціалізованих телеканалів. Це сприяє досягненню цільової аудиторії в контекстах, сприятливих для бренду. Проте слід зауважити, що реклама в ЗМІ – це, в більшості випадків, пасивний інструмент і має відносно невелику можливість для встановлення глибоких відносин зі споживачами. Тому доцільно використовувати не лише рекламу в ЗМІ, а й інші різноманітні рекламні засоби, промоакції та спонсорство.

Окремо необхідно звернути увагу на значення реклами при підтримці вже сформованих брендів. Така реклама може бути сфокусована на тому, що бренд може зробити для споживача, або на тому, що робить продукт якісним, новим, бажаним. Наприклад, бренд Maggi, якому вже більше 100 років у Німеччині має

таку ж силу і повагу як і Соса-Сола у США. [1, с. 309]. У цьому випадку реклама виконує функції інформування, нагадування та постійної присутності бренду в житті споживачів.

Найбільш успішні рекламні агентства поєднують різноманітні комунікативні можливості в одній компанії. Крім традиційних інструментів, застосовують і різні PR та промо-акції, спонсорство та інші підходи. Останнім часом невеликі рекламні агентства також не обмежуються традиційними засобами, співпрацюючи з іншими компаніями для розширення своїх комунікативних можливостей.

Отже, ретельно вивчивши сучасні тенденції брендингу та рекламної діяльності, а також дослідивши історію розвитку відомих торговельних марок можна сформулювати певні рекомендації до рекламного процесу, що має на меті створення та підтримку успішного бренду. Зокрема:

1. Реклама повинна просувати лідируюче положення марки та постійно підкріплювати вже існуюче сприйняття марки у свідомості споживачів. Присутність бренда можливо забезпечити рекламою різних стилів, починаючи від найпростіших каналів та способів розповсюдження до найвинахідливіших підходів. Необхідно сфокусувати увагу на тому, що робить продукт якісним, новим, бажаним.

2. Потрібне постійне нагадування та створення позитивного іміджу бренда. Постійний інтерес до бренда укріплює його статус. Ефект від реклами значно підсилиться при одночасному поєднанні з PR та промо-акціями, відкриттям флагманських магазинів та спонсорством.

3. Необхідно вивчати показники, що дають змогу попередньо оцінити успішність створеного бренда. Одним з таких маркерів є зростання рівня рекламної обізнаності серед представників цільової аудиторії.

4. Реклама повинна використовуватися для підсилення існуючих в товару переваг, забезпечуючи їх відповідність новій потребі або групі споживачів. Більшість інновацій в товарі здійснює моментальний мотивуючий

вплив на деяких споживачів, а реклама, в свою чергу, спроможна підтримати цей вплив.

5. Важливо, щоб реклама не мала нав'язливого характеру, намагаючись нав'язати чи змінити ставлення споживачів до бренда. Реклама повинна продавати не стільки сам товар, скільки задоволення, радість, почуття щастя, відчуття свободи і могутність, красу та інше, тобто все, що стимулює появу задоволеності.

6. Реклама повинна викликати симпатію. Останні дослідження підтверджують, що це є найточнішим прогнозом успіху на ринку. Головне, щоб реклама доносила до споживача позитивні емоції, пов'язані з товаром або з компанією-виробником, а не логічне інформаційне повідомлення про переваги того чи іншого товару.

7. Потрібно знайти необхідні шляхи та методи для створення довіри до бренда, створити психологічний зв'язок зі споживачами. Якщо споживач стає абсолютно лояльним до марки, він менше звертає увагу на конкурентні марки та стає менш чутливим до підвищення ціни. Для споживачів ці бренди вже не товар, а вірні, улюблені друзі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Аакер Д. Йохимштайлер Э. Бренд-лидерство: новая концепция брендинга. – М.: Издательский дом Гребенников, 2003. – 380 с.
2. Дойль П. Маркетинг, ориентированный на стоимость. – СПб.: Питер, 2001. – 480 с.
3. Котлер Ф., Келлер К.Л. Маркетинг менеджмент: Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2006. – 564 с.
4. Кутлалиев А., Попов А. Эффективность рекламы: 2-е издание. – М.: Изд-во Эксмо, 2006. – 416 с. – (Профессиональное издание для бизнеса).
5. Лук'янець Т.І. Рекламний менеджмент: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1998. –

276 с.

6. Огилви Д. Откровения рекламного агента. – М.: Манн, Иванов и Фарбер, 2012. – 240 с.

7. Румянцев А.П., Коваленко Ю.О. Міжнародна торгівля послугами: навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 112 с.

Pavlechko Anastasiia Romanivna

Gymnasium 315 with in-depth study of English
(Kyiv, Ukraine)

**SUCCESSFUL BRAND AND ADVERTISING:
MECHANISMS OF INTERACTION**

***Abstract:** in the work the main approaches to the definition of the term "brand" are analyzed, the key areas of advertising for brand development are outlined. General recommendations for the advertising process aimed at creating and maintaining a successful brand have been formulated.*

***Keywords:** brand, trademark, branding, creating a successful brand, advertising.*

УДК 336.226

Петрашко Вадим Олегович

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Київ, Україна)

ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

***Анотація:** в роботі розглянуто основу правові аспекти податкового регулювання земельних відносин в Україні. Підкреслено основні вектори правового регулювання в даній сфері. Визначено потенціал оптимізації регулювання земельних відносин в Україні.*

***Ключові слова:** земля, земельні відносини, ресурси, регулювання, нормативні акти, податки.*

Поступальний розвиток національної економіки та зростання глобальної продовольчої проблеми вимагає посиленої уваги до питання розвитку земельних відносин в Україні, зокрема, і стосовно аспектів правового податкового регулювання земельних відносин в Україні. Дані питання розглядала значна кількість науковців, зокрема, М. Г. Білецька, П. М. Боровик, Є. Гнатенко, Н. Новицька, А. І. Іванова, А. Левенець, О. О. Яцух та інші [4-8].

Метою роботи є узагальнення сучасного стану та векторів розвитку податкового регулювання земельних відносин.

Базовими аспектами податкового регулювання земельних відносин в Україні є Конституція України, Земельний та Податковий кодекси України, що визнають, основи правового використання земель, базу, суб'єкти, об'єкти, порядок розрахунку земельних податків та особливостей їх адміністрування та звітування [1-3].

Особливостями податкового регулювання земельних відносин в Україні є:

- для визначення розміру земельного податку та орендної плати використовується нормативна грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного відповідно до законодавства (п. 289.1 ст. 289 ПКУ) [3];

- платники плати за землю (крім фізичних осіб) самостійно обчислюють суму плати за землю щороку станом на 01 січня і не пізніше 20 лютого поточного року подають до відповідного контролюючого органу за місцезнаходженням земельної ділянки податкову декларацію на поточний рік за формою, встановленою у порядку, передбаченому ст. 46 ПКУ, з розбивкою річної суми рівними частками за місяцями;

- форма податкової декларації з плати за землю (земельний податок та/або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності) затверджена наказом Міністерства фінансів України від 16.06.2015 № 560 (в редакції наказу Міністерства фінансів України від 23.01.2017 № 9) [9].

Узагальнення особливостей податкового регулювання земельних відносин вказує на чітке визначення платників, об'єкту, предмету та умов сплати земельного податку, термінів його сплати та звітування. Потенційним вектором оптимізації податкового регулювання земельних відносин в Україні є уніфікація ставок та бази оподаткування при використанні земельних угідь.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/paran4208#n4208>.
2. Земельний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14/paran1847>.
3. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page3>.

4. [Білецька М. Г.](#) Відповідальність у сфері плати за землю: теоретико-прикладний аспект / М. Г. Білецька // [Фінансове право](#). - 2014. - № 4. - С. 17-20.
5. Боровик П.М. Напрямки розвитку земельного оподаткування / П. М. Боровик // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Л. Українки // Економічні науки. - 2010. - №2. - С.152-157.
6. [Гнатенко Є.](#) Порівняльна характеристика плати за землю в Україні та Польщі / Є. Гнатенко, Н. Новицька // [Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Економічні науки](#). - 2018. - № 2. - С. 151-156.
7. [Іванова А. І.](#) Стягнення плати за землю в контексті здійснення державного фінансового контролю земельних відносин / А. І. Іванова // [Актуальні проблеми розвитку економіки регіону](#). - 2018. - Вип. 14(2). - С. 71-78.
8. [Левенець А.](#) Підстави виникнення обов'язку орендної плати за землю / А. Левенець // [Підприємництво, господарство і право](#). - 2018. - № 11. - С. 56-59.
9. [Яцух О. О.](#) Особливості нормативно-правового забезпечення адміністрування плати за землю для товаровиробників сільськогосподарської продукції / О. О. Яцух // [Причорноморські економічні студії](#). - 2018. - Вип. 35(2). - С. 129-134.
10. Форма податкової декларації з плати за землю (земельний податок та/або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності), затверджена наказом Міністерства фінансів України від 16.06.2015 № 560 (в редакції наказу Міністерства фінансів України від 23.01.2017 № 9).

Petrashko Vadim Olegovich

applicant of the second (master's) level of higher education

Kyiv National University named after Taras Shevchenko

(Kyiv, Ukraine)

TAX REGULATION OF LAND RELATIONS IN UKRAINE

***Abstract:** the paper considers the basis of the legal aspects of land taxes relations regulation in Ukraine. The main vectors of legal regulation in this area are emphasized. The potential for optimizing the regulation of land relations in Ukraine has been identified.*

***Keywords:** land, land relations, resources, regulation, normative acts, taxes.*

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (LEGAL SCIENCE)

УДК 341.225.5:331.34

Nalyvko Nataliia Valeriyivna

Odessa National Maritime University
(Odessa, Ukraine)

Puzanova Galyna Yosypivna

Odessa National Maritime University
(Odessa, Ukraine)

**THE CURRENT STATE OF LEGAL SUPPORT
FOR THE PROTECTION OF SOCIAL
RIGHTS OF SEAFARERS**

***Abstracts:** social protection is a set of organizational, legal and economic measures aimed at protecting the welfare of each member of society in specific economic conditions. Organizational and legal measures include the creation of institutions of social protection and laws that should govern their activities, economic formation of mechanisms for redistribution of income, i.e. collection of taxes and other payments and transfers.*

***Keywords:** protection, social rights, rights of seafarers, legal mechanism for protection, development of international regulations, national legislation, international legislation.*

Public policy in the field of labor is the basis of prosperity of society, strengthens the desire and ability of man to creative self-sacrifice, spiritual and intellectual growth, and determines the development of personality. According to the Maritime Zone, there are 1,647,500 sailors in the world. What are the working conditions of seafarers in the world, what legal norms determine these conditions, what states protect the labor rights of seafarers - these and many other issues require constant international legal regulation and are the focus of the International Labor Organization [1].

The rights of seafarers are ensured through the norms of national and international law, as well as the creation of an organizational mechanism that ensures their implementation.

Existing problems emphasize the need to improve the organizational and legal mechanism for the protection of the rights and legitimate interests of seafarers and emphasize the relevance of this study.

In Ukraine, legal norms in the field of social protection of seafarers are mostly based on acts adopted or ratified during the Soviet era. Thus, in accordance with the Law of Ukraine "On Succession of Ukraine" of September 12, 1991, Ukraine reaffirmed its obligations under international treaties concluded by the Ukrainian SSR before the proclamation of Ukraine's independence, as well as the fact that Ukraine is the successor to international rights and obligations. treaties of the USSR, which do not contradict the Constitution of Ukraine of June 28, 1996 and the interests of the republic.

Currently, one of the defining centers for the development of international regulations, including those relating to the social protection of seafarers is the International Maritime Organization (IMO), which has developed 34 basic conventions (agreements). Together with the Convention on the International Maritime Organization, as amended on 1 January 1982, the total number of such agreements is thirty-five [2].

Among the main international documents in this area is the Convention on the High Seas of April 29, 1958, which was ratified in 1960 and entered into force in 1962 [3]. Article 5 of the Convention stipulates that a ship has the nationality of the State whose flag it has the right to fly. At the same time, there must be a real link between this state and this vessel, which is that the state must effectively exercise its jurisdiction and control over this vessel in the technical, administrative and social spheres. According to Art. 10 of the Convention, each state is obliged to take the necessary measures to ensure the safety at sea of ships flying its flag, in particular with regard to

the working conditions of crews, taking into account international instruments relating to labor and applicable.

The next international legal act is the United Nations Convention on the Law of the Sea of December 10, 1982 [4], which was ratified by Ukraine on June 3, 1999 and entered into force on July 27, 1999 and in many respects covered the issue of regulated by the High Seas Convention of 1958, in particular the definition of piracy (Article 101). The Convention regulates the legal regime of the world's oceans and seas, establishes rules concerning activities in the oceans and the use of their resources, including navigation and air travel, exploration and production of minerals, fishing and transportation.

One of the main international regulations in the field of maritime safety is the International Convention for the Safety of Life at Sea of November 1, 1974 [5] (hereinafter - SOLAS-74), adopted by the International Maritime Organization. The first version was developed in 1914, the next - in 1929, 1948, 1960, 1974. The Convention was amended by the Protocol of 1978 and the retouches adopted by the IMO General Assembly, which entered into force on 25 May 1980. Ukraine is a party to SOLAS-74, the 1978 Protocol to SOLAS by succession. It also adopted the 1981, 1989 and 1990 amendments and the 1988 Protocol to the 1974 International Convention for the Safety of Life at Sea. The main goal of SOLAS-74 is to determine the minimum standards for the design, equipment and navigation of ships to ensure the safety of navigation. The Convention obliges States to inspect each ship by government officials or organizations recognized by them. According to SOLAS, each state undertakes to investigate any accident that has occurred to any of its vessels. Information on the results of such an investigation should be provided to the IMO.

According to O.O. Balobanov [6, p. 121], according to the current legislation the STCW'78 Convention is a part of the national legislation of Ukraine, but its authentic text in the Ukrainian language is absent. It was not published in any of the official publications of Ukraine, as the issue of publishing international agreements, which were approved by the Verkhovna Rada of Ukraine, has not been regulated by

law. The Decree of the President of Ukraine "On the procedure for official promulgation of normative legal acts and their entry into force" of June 10, 1997 does not apply to international agreements [7].

It should be noted that the European Maritime Safety Agency (EMSA) on behalf of the European Commission from 17 to 28 May 2013 conducted an inspection of the Ukrainian system of maritime education, training and certification, conducted in accordance with Rule 1/10 of the Convention. The Convention has been adapted to EU law by Directive 2008/106 / EC on the minimum level of training of seafarers. This directive defines the European system for the recognition of certificates and the requirements for conformity assessment for non-EU countries. According to this inspection, Ukraine has confirmed at the European level its status as a state that fully complies with the requirements of the International Convention on Training and Certification of Seafarers and Watchkeeping of 1978.

Given the fact that Ukraine is one of the world's largest suppliers of labor (seafarers) to the fleet, in our opinion, it is extremely important to work in the country to study, analyze and ratify the ILO Maritime Labor Convention, 2006, so as not to leave Ukrainian citizens working in maritime transport without protection in the future. Although relevant measures have been envisaged in previous years, they have not been implemented properly.

Modern national legislation does not fully recognize the obvious fact that the international maritime labor market is very specific and Ukraine plays an important role in it. In particular, the legislation of Ukraine does not contain special regulations on the employment and hiring of seafarers under the flag of foreign countries, there are no requirements for the employer to facilitate the transfer of funds to the dependents of seafarers. Compulsory insurance mechanisms have been introduced in this area, to be contributed by employers or employers together with workers, in respect of persons working abroad, either not provided for or provided with appropriate mechanisms.

Today, the protection of seafarers in a pandemic is an acute problem. Since the beginning of the pandemic, the length of stay of seafarers on ships has increased

significantly, for some the term of the contract has changed by 5 months instead of 2, and for some by 14 instead of 4.

Ukraine does not have a special port control procedure for compliance with seafarers' labor standards; bodies exercising various forms of port control do not have such powers, the relevant procedures are not established in the KTM of Ukraine. The powers of the seaport captain and the seaport captain's service under the "Regulations on the seaport captain and the seaport captain's service" of March 27, 2013 [8] in this area are not defined. By-laws do not provide for such procedures. The current legislation also does not provide for a procedure to facilitate the repatriation of seafarers serving on foreign-flagged vessels entering or passing through national or internal waters, as well as their replacement on board a vessel.

In addition, national medical legislation does not provide for special procedures for the medical care of seafarers, including their compulsory health insurance. Not the best state of affairs with pensions. In these circumstances, as proposed by the unions, it is possible to introduce a minimum social package for seafarers.

Thus, in our opinion, gaps in the national legislation regulating relations related to employment, employment and social protection of seafarers should be overcome primarily through ratification of international legal acts with subsequent implementation of their norms in the national legislation of Ukraine.

REFERENCES:

1. Скільки заробляють моряки в залежності від національності. Центр транспортних стратегій. URL: https://cfts.org.ua/news/2020/03/04/moryakam_iz_ssha_platyat_bolshe_stalo_izvestno_kak_natsionalnost_vliyaet_na_uroven_zarplaty_v_morskoj_industrii_57634
2. Конвенція про відкрите море від 29 квітня 1958 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_180

3. Конвенція про Міжнародну морську організацію в редакції від 1 січня 1982 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_219
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права від 10 грудня 1982 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_057
5. Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі від 1 листопада 1974 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_251
6. Балобанов О.О. Правові основи підготовки, працевлаштування та праці моряків [Текст] / О.О. Балобанов, Н.О. Балобанова. О. : Фенікс, 2011. 200 с.
7. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10 червня 1997 р. Урядовий кур'єр. 1997. №107-108.
8. Положення про капітана морського порту та службу капітана морського порту: Наказ Міністерства інфраструктури України від 27 березня 2013 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0632-13>.

УДК 346.5

Довбенко Вячеслав Іванович

кандидат економічних наук, доцент,

магістрант кафедри цивільного, господарського та трудового права

Академія праці, соціальних відносин і туризму

(Київ, Україна)

ПРАВОВІ МОЖЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ЕКОСИСТЕМ

***Анотація:** у статті розглянуто питання регулювання діяльності інноваційних екосистем з метою їх розвитку. Наведено рекомендації з налагодження співпраці учасників екосистеми для досягнення синергії їх знань та ресурсів.*

***Ключові слова:** інноваційна екосистема, ефект синергії, взаємодія учасників, інноваційні кластери.*

Постановка проблеми. Інноваційна діяльність є рушійним чинником розвитку економіки у сучасному світі. Однак в Україні вже протягом десятиліть відбувається згортання інноваційних процесів у результаті недостатньої уваги до питань створення сприятливих умов для розвитку науки і технологій, що підриває базу для поступального руху вітчизняної економіки. З метою активізації інноваційної діяльності важливо удосконалити правове регулювання економічних процесів. На особливу увагу заслуговують питання формування та налагодження успішної роботи інноваційних екосистем, які мають забезпечити синергію зусиль держави, підприємницьких та дослідницьких структур з метою отримання реальних результатів у вигляді нових конкурентоспроможних на ринку продуктів. На сьогодні в нашій країні не створено сприятливого правового поля для успішної діяльності інноваційних екосистем. Тому важливо розробити

нові закони та нормативні акти, які б надали необхідний поштовх процесу створення та функціонування інноваційних екосистем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Можливості забезпечення розвитку інноваційної діяльності у контексті налагодження взаємодії учасників інноваційного процесу досліджували зарубіжні і вітчизняні науковці І.Сторов, Г. Іцкович, Г. Лановська, О.Марченко, О.Носик, Т.Паневник, І.Підоричева, С.Соколенко, В.Соловійов, Л.Федулова, Г.Чесбро та ряд інших. Результати даних досліджень доводять важливість перебудови взаємовідносин держави, освітніх, науково-дослідних установ та бізнесу при створенні та комерціалізації інновацій згідно із концепціями «потрійної спіралі» та «відкритих інновацій». У публікаціях на дану тематику ще недостатньо повно досліджені проблеми правового регулювання діяльності інноваційних структур на базі формування партнерських відносин між владою й учасниками інноваційних екосистем, що вимагає додаткового вивчення даних питань.

Формулювання цілей статті. Метою роботи є аналіз форм правового регулювання діяльності інноваційних екосистем та пропонування нових підходів до забезпечення необхідних умов їх функціонування з урахуванням регіональної специфіки, що дозволить досягати поставлених цілей розвитку. Це передбачає внесення змін у середовище сприйняття інновацій для поєднання інтересів сторін на основі рівноправності та партнерства.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Загальновідомо, що інновації надають можливості якіснішого та ефективнішого використання ресурсів. Сучасна економіка характеризується все більшим застосуванням нових інноваційних технологій, які забезпечують їх власникам конкурентні переваги на ринку.

Розвиток інноваційного підприємництва змінив характер конкуренції за рахунок переорієнтації фінансових потоків з капіталу в його класичній формі на людський капітал, науково-технічну інформацію, знання, інтелектуальний капітал [1, с.268]. Особливості і тенденції сучасного інноваційного розвитку

обумовлені постіндустріальними трансформаціями, пов'язаними з формуванням відкритих інноваційних систем (регіональних, національних, міжнародних). Теоретичну основу їх аналізу становить концепція відкритих інновацій, яку вперше обґрунтував Генрі Чесбро [2, с.105].

Ключовою проблемою національної інноваційної системи є відсутність ефективних взаємозв'язків між її елементами – науково-дослідними інститутами, освітніми закладами, підприємствами. Так, останні не зорієнтовані на інноваційну діяльність, а держава має обмежену фінансову та інституційну спроможність [3, с.188]. Однак світовий досвід свідчить, про необхідність активної взаємодії учасників інноваційного процесу для втілення наукових ідей у реальні розробки з подальшою комерціалізацією отриманих результатів.

Парадигма інноваційної екосистеми запропонована Чарльзом Весснером у 2005р. Вона постала на стику ряду суміжних наук (фізики, біології, філософії, економіки, екології). В основу її покладено рівноправне партнерство учасників, спрямоване на спільну цілеспрямовану реалізацію проектів, що веде до отримання ефекту синергії від комерціалізації інновацій. Інноваційна екосистема характеризується універсальністю та інтегрованістю і базується на мережевому принципі побудови. Інноваційні екосистеми передбачають ефективне використання свого потенціалу у процесі обміну інформацією, розробками, технологіями і реалізації спільних наукових проектів.

Принципи функціонування екосистеми інновацій та їх зміст наведено у табл. [4, с. 260].

Д. Тимченко зауважує, що в Україні все ще працює радянська модель, за якої більшість досліджень та розробок фінансуються за рахунок бюджетних коштів, що не зацікавлює ЗВО, державу і бізнес у втіленні розробок у реальний сектор економіки [5, с.59]. На сьогоднішній день в Україні відсутня інноваційна екосистема, як і зацікавлені сторони у трансфері технологій [5, с.61].

Цінність правового регулювання у сфері економіки характеризується позитивним впливом на умови діяльності суб'єктів господарювання,

упорядкуванням їх відносин. Однак вітчизняне законодавство у сфері інновацій слабо впливає на реальні економічні відносини, так як пільги, впроваджені для стимулювання інноваційної діяльності було скасовано, а державні гарантії мають декларативний характер. Тому важливо удосконалити законодавче забезпечення інноваційної політики в Україні. З боку влади має бути розуміння, що інноваційна діяльність потребує особливої уваги і підтримки.

Таблиця

Принципи функціонування екосистеми інновацій¹

Принцип	Зміст принципу
Принцип децентралізації та балансу інтересів	Управління екосистемою розподілено між державою, ключовими партнерами, інвесторами, інноваторами
Принцип стратегічної спрямованості	Забезпечення досягнення загальних цілей у межах обраної стратегії екосистеми
Принцип урахування інноваційного потенціалу	Напрями досліджень визначаються усередині екосистеми в результаті взаємодії сторін, з визначенням пріоритетів на базі потенціалу комерціалізації інноваційних розробок
Принцип взаємодії	Учасники активно взаємодіють для обміну ідеями й ресурсами як усередині екосистеми, так і зовні
Принцип адаптивності	Діяльність, спрямована на розвиток галузей, привабливих для комерціалізації
Принцип гласності та інформаційної прозорості	Система відкрита для нових учасників з інноваційними ідеями
Принцип окупності вкладень	Високий ризик інвестицій компенсується диверсифікованістю портфеля
Принцип урахування змін	Необхідність дослідження та використання проблемно-орієнтованого підходу під час розроблення та реалізації інновацій

Принцип науковості	Реальна оцінка можливостей з урахуванням специфіки національної економіки
Принцип орієнтації на потреби ринку	Дослідження потреб ринку для визначення інновацій, спроможних задовольнити потреби споживача

¹ складено автором з використанням [4, с.60]

І.Підоричева, досліджуючи особливості функціонування інноваційних екосистем, звертає увагу на їх відмінність від інноваційних систем, так як останні є набором компонентів і причинно-наслідкових зв'язків, що впливають на генерацію, поширення та використання інновацій у рамках статичної моделі, а динаміка потоків знань аналізується лише всередині системи. Інноваційна ж екосистема еволюціонує в часі і по відношенні до зовнішнього середовища схильна до безперервних змін під впливом нових мотивацій учасників і нових зовнішніх умов. Інноваційна екосистема має свої механізми саморозвитку і пристосування до мінливих умов зовнішнього середовища [6, с.69-71].

Методи правового регулювання інноваційних екосистем мають бути гнучкими і враховувати їх автономне функціонування, включно з формуванням стратегії і напрямів свого розвитку. Екосистеми не скуті просторовими межами і можуть діяти віртуально відповідно до цілей своєї діяльності.

Висновки. Проведені дослідження особливостей функціонування і правового регулювання діяльності інноваційних структур виявили необхідність врахування специфіки їх діяльності з метою забезпечення сприятливих умов для розробки ними конкурентоспроможних інноваційних продуктів. Інноваційні екосистеми спроможні у стислі терміни забезпечити переведення економіки на інноваційну модель розвитку. Подальші дослідження у даному напрямку мають конкретизувати зміст нормативних актів щодо створення сприятливих умов для успішної діяльності інноваційних екосистем.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Підприємництво в епоху глобальних трансформацій: виклики та перспективи розвитку: моногр. /Пашко П.В., Лазебник Л.Л., Кіндзерський Ю.В. та ін.; за ред. д.е.н., проф. П.В. Пашка та д.е.н., проф. Л.Л. Лазебник; Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь, 2019. – 476 с.
2. Носик О.М. Відкриті інноваційні системи: головні характеристики і напрями інтернаціоналізації /О.М. Носик. Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій. 2016. Випуск 6. – С. 103-113.
3. Формування «розумної спеціалізації» в економіці України : колективна монографія / [Єгоров І.Ю., Бажал Ю.М., Хаустов В.К., Черненко С.М. та ін.] ; за ред.: чл.-кор. НАНУ І.Ю. Єгорова ; НАН України, ДУ «Ін-т. екон. та прогноз. НАН України». – К., 2020. – 278 с.
4. Лановська Г.І. Інноваційна екосистема: сутність та принципи / Г.І. Лановська // Економіка і суспільство. – 2017. – Випуск 11. – С. 257-262
5. Тимченко Д. О. Проблеми створення інноваційної екосистеми в Україні / Д. О. Тимченко // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Сер. : Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2020. – № 2. – С. 56-63.
6. Підоричева І. Ю. (2020). Інноваційна екосистема в сучасних економічних дослідженнях /Економіка промисловості. 2020 № 2 (90). - С. 54-92.

Dovbenko Vyacheslav Ivanovich

candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
master's student of the Department of civil, economic and labor law
Academy of labor, social relations and tourism
(Kyiv, Ukraine)

**LEGAL OPPORTUNITIES FOR ENSURING
DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ECOSYSTEMS**

***Abstract:** the article considers the issue of regulating the activities of innovative ecosystems for their development. Recommendations for establishing cooperation between ecosystem participants to achieve synergy of their knowledge and resources are given.*

***Keywords:** innovation ecosystem, synergy effect, interaction of participants, self-regulatory organization, innovation infrastructure, innovation clusters.*

УДК 346.2

Паланчук Вікторія Романівна

студентка 4 курсу

Навчально-наукового морського гуманітарного інституту

Одеський національний морський університет

(Одеса, Україна)

Науковий керівник:

Пузанова Галина Йосипівна

к.ю.н., доцент кафедри цивільного та трудового права

Навчально-наукового морського гуманітарного інституту

Одеський національний морський університет

(Одеса, Україна)

ПРАВОВИЙ СТАТУС ПОВНИХ ТОВАРИСТВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

***Анотація:** в роботі на основі аналізу нормативно-правових актів і практики їх застосування було здійснено порівняльну характеристику правового статусу повних товариств за законодавством України та за законодавством деяких зарубіжних країн.*

***Ключові слова:** господарське товариство, повне товариство, особливості повного товариства за законодавством України та зарубіжних країн.*

Економічна політика України спрямована на поглиблення зв'язків з Європейським Союзом (далі - ЄС), що зумовлює необхідність гармонізації українського законодавства із законодавством країн ЄС. Законодавством більшості країн-учасників ЄС закріплено можливість створення організаційно-правових форм товариств осіб, які ще не знайшли свого закріплення в національному законодавстві України, до яких можна віднести партнерські

товариства, командитно-акціонерні товариства, негласні товариства й інші. Вказане підкреслює актуальність даного дослідження. Метою даної роботи є аналіз законодавства України та зарубіжних країн, визначаючих правовий статус повних товариств.

Відповідно діючого законодавства систему господарських товариств становлять товариства капіталу та товариства осіб. Перевагами повних товариств, як зазначає О. Ковалишин, мали би бути можливість безпосередньої участі в господарській діяльності товариства, відсутність статутного капіталу, однак на жаль, на практиці товариства осіб в Україні не затребувані [1, с. 98]. Однак ця організаційно-правова форма широко використовується в зарубіжних країнах.

У відсотковому відношенні до інших організаційно-правових форм суб'єктів господарювання кількість зареєстрованих повних товариств на 1 грудня 2021 року в Україні складає 0,09% (1299 повних товариств). Крім того, аналіз статистичних даних за 2019-2021 роки вказує, що кількість суб'єктів даної організаційно - правової форми постійно знижується [2]. Однак дана організаційно-правова форма широко використовується в державах ЄС, наприклад, кількість зареєстрованих повних товариств на 31.12. 2018 року в Австрії складає 9819 (7,12 %) [х, с. 100].

Слід зауважити, що зарубіжні аналоги повних товариств дуже різноманітно представлені як у різних країнах, так і в рамках однієї і тієї ж країни. У країнах англосаксонської правової сім'ї поряд з традиційними формами - партнерствами без прав юридичної особи, що не підлягають реєстрації, з'явилися партнерства з обмеженою відповідальністю — LLP (Велика Британія), які передбачають повну солідарну відповідальність, обмежену субсидіарним порядком відповідальності, і оподаткування за правилами, передбаченими для партнерств. Їх аналог у США — компанія з обмеженою відповідальністю — LLC також підлягає оподаткуванню за нормами товариства.

Окремим видом в Англії є повні товариства за участю юридичних осіб - Joint Venture (англ. — спільна підприємницька діяльність).

У праві ЄС аналогом повних товариств є європейське економічне об'єднання (європейське об'єднання з економічними інтересами) — об'єднання підприємств, яке використовує організаційно-правову форму повного товариства. Це об'єднання функціонує на наднаціональному рівні в рамках ЄС на основі національного законодавства, відповідного постанові ЄЕС про європейське економічне об'єднання від 14.08.88 р. [5].

Так, згідно із Законом ФРН про виконання постанови ЄЕС про європейське економічне об'єднання підприємство можуть організувати партнери, незважаючи на те, що один із них проживає в іншій країні (крім Германії), яка є членом ЄС. У цій формі можуть організовуватися не лише виробничі підприємства, а й об'єднання представників вільних професій. У Германії воно подібне до відкритого торговельного товариства, але (на відміну від останнього) повинно мати управляючого справами. Для реєстрації ЄЕО не встановлюється необхідний мінімальний капітал; воно підлягає обов'язковому занесенню в державний реєстр.

Також необхідно зазначити, що опираючись на досвід організації повних товариств в Японії, Франції, Естонії, Казахстану потреба повного товариства в органах та можливість залучення до управління поточною діяльністю третіх осіб підтверджується практикою організації діючих повних товариств.

Так, у ст. 71 Торгового кодексу Японії зазначається, що можна призначити і звільнити управляючого рішенням більшості голосів товаришів повного товариства («гомейкайся»). Правом Франції допускалась можливість призначення в якості уповноваженого на ведення справ товариства особи, яка не є його учасником. Відповідно до ст. 88 КК Естонії уповноважені керувати справами товариства учасники можуть спільно передати керівництво повним товариством третій особі і кожен уповноважений керувати учасник може анулювати право, передане третій особі. ЦК Казахстану у ст. 65 «Ведення справ

повного товариства» передбачає, що вищим органом повного товариства є загальні збори учасників, а поточне управління повним товариством здійснюють виконавчі органи повного товариства. Види, порядок утворення органів управління і їхня компетенція визначаються установчими документами. Європейське економічне об'єднання також повинне мати управляючого справами.

Щодо принципів розмежування компетенції вищого та виконавчого органів може бути використано як досвід управління господарським товариствами інших видів, так і відповідний зарубіжний досвід (Естонії, ФРН тощо). У законодавстві України доцільно закріпити, що виконавчий орган повного товариства може здійснювати дії, необхідні для поточної господарської діяльності повного товариства, а для здійснення дій, які перевищують обсяг поточної господарської діяльності, потрібне рішення загальних зборів учасників товариства.

Відповідно Господарському кодексу України [3] повним товариством є господарське товариство, всі учасники якого відповідно до укладеного між ними договору здійснюють підприємницьку діяльність від імені товариства і несуть додаткову солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном (п. 5, ст. 80).

Закон України «Про господарські товариства» [4] закріплює, що повним визнається таке товариство, всі учасники якого займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном (ст. 66).

Головними ознаками повного товариства є те, що:

- ведення справ повного товариства здійснюється за загальною згодою всіма учасниками;
- створення контролюючих, виконавчих органів для повного товариства не передбачене;

- учасники повного товариства не мають права від свого імені та у власних інтересах здійснювати угоди, однорідні із цілями діяльності товариства, а також брати участі, у будь-яких товариствах (крім акціонерних товариств), що мають однорідну з повним товариством мету діяльності;

- в разі недостатності в повного товариства майна для задоволення вимог кредиторів у повному обсязі учасники несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном, на яке відповідно до законодавства України, може бути звернено стягнення;

- учасник товариства відповідає за борги товариства незалежно від того, виникли вони після чи до його вступу до товариства упродовж 3 років із дня затвердження звіту про діяльність товариства за рік у якому він вибув із товариства;

- повне товариство підлягає ліквідації, якщо в товаристві залишається одним учасник.

Проведений аналіз дозволяє прийти до висновку, що визначені в Господарському кодексі України та Законі України «Про господарські товариства» поняття «повне товариство» мають деякі відмінності. З метою уніфікації даної правової дефініції пропонуємо наступне визначення даного виду товариства: повним товариством є господарське товариство, всі учасники якого відповідно до установчого договору здійснюють підприємницьку діяльність від імені товариства і несуть додаткову солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном, на яке відповідно до діючого законодавства, може бути звернено стягнення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ковалишин О. Товариства осіб у країнах Східної Європи. Підприємництво, господарство і право. 2020. №2. С. 98-104.
2. Кількість юридичних осіб за організаційно-правовими формами господарювання Архів 2021. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/edrpoj/ukr/EDRPU_2021/ks_opfg/arh_ks_opfg_21.htm

3. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст.144
4. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 року. Відомості Верховної Ради України. №49. Ст. 682.
5. Бігняк О. В. Повні товариства відповідно до законодавства України та деяких європейських країн: порівняльний аналіз.2018. №1 С. 80-85.

Palanchuk Victoria Romanovna

4th year student

Educational and scientific Marine humanitarian Institute

Odessa National Maritime University

(Odessa, Ukraine)

Scientific advisor:

Puzanova Galina Iosifovna

candidate of Law, associate professor of the Department of civil and labor law

Educational and scientific Marine humanitarian Institute

Odessa National Maritime University

(Odessa, Ukraine)

**LEGAL STATUS OF GENERAL PARTNERSHIP UNDER THE
LEGISLATION OF UKRAINE AND FOREIGN COUNTRIES**

***Abstract:** based on the analysis of normative legal acts and the practice of their application, a comparative description of the legal status of Full companies under the legislation of Ukraine and under the legislation of some foreign countries was carried out.*

***Keywords:** business company, full company, features of full company under the legislation of Ukraine and foreign countries.*

ТЕХНІЧНІ НАУКИ (TECHNICAL SCIENCES)

УДК 519.7

Негоденко Олена Василівна

кандидат технічних наук, доцент,
завідувач кафедри інженерії програмного забезпечення
Державний Університет Телекомунікацій
(Київ, Україна)

Копаєв Данііл Олександрович

студент кафедри інженерії програмного забезпечення
Державний Університет Телекомунікацій
(Київ, Україна)

ЗАСТОСУВАННЯ ANFIS В НЕЙРО-НЕЧІТКОМУ МОДЕЛЮВАННІ

Анотація: у цій статті представлено огляд застосування адаптивної нейро-нечіткої системи в нечіткому моделюванні, використовуючи принципи нейронних мереж та нечіткої логіки.

Ключові слова: нейронні мережі, нейро-нечіткі мережі, нечітка логіка.

Розробка програмного забезпечення включає в себе такі речі, як нечітка логіка, нейронні мережі і генетичні алгоритми. Сьогодні методи чи комбінація методів із усіх цих областей використовуються для розробки розвідувальних систем. Нейронні мережі забезпечуються алгоритмами навчання, класифікації та оптимізації, тоді як нечітка логіка має справу з такими питаннями, як формування вражень та міркувань на семантичному чи лінгвістичному рівні.

Ймовірні міркування стосуються невизначеності, хоча існують суттєві області взаємодії між нейронними мережами і ймовірними міркуваннями, в цілому

вони швидше доповнюють один одного, ніж конкурують. Останнім часом використовувалися багато інтелектуальних систем, так звані нейро-нечіткі системи.

Нейро-нечітке моделювання було визнано потужним інструментом, який може сприяти ефективній розробці моделей шляхом поєднання інформації з різних джерел, таких як емпіричні моделі, евристика та неструктуровані дані. Нейро-нечіткі моделі описують системи за допомогою нечітких правил if-then, таких як «Якщо “х” маленький, то “у” є великим», які представлені у мережевій структурі, до якої можуть бути застосовані алгоритми навчання, відомі в галузі штучних нейронних мереж. Завдяки цій структурі, нейро-нечіткі моделі в певній мірі прозорі для інтерпретації, аналізу, тобто можуть бути краще застосовані для пояснення рішень для користувачів, ніж "чорна скринька", із застосуванням нейронних мереж.

Таблиця - аналіз існуючих рішень.

НЕЙРОННІ МЕРЕЖІ	НЕЧІТКА ЛОГІКА	НЕЙРОНЕЧІТКІ МЕРЕЖІ
широко застосовуються для ідентифікації та розпізнавання інформації;	можливість нечіткої формалізації критеріїв оцінки і порівняння;	сигнал, що плавно змінюється, на виході;
можливість додаткового навчання у процесі роботи;	можливість оперувати вхідними даними, заданими нечітко;	точне налаштування функцій приналежності, можливість до навчання протягом роботи;

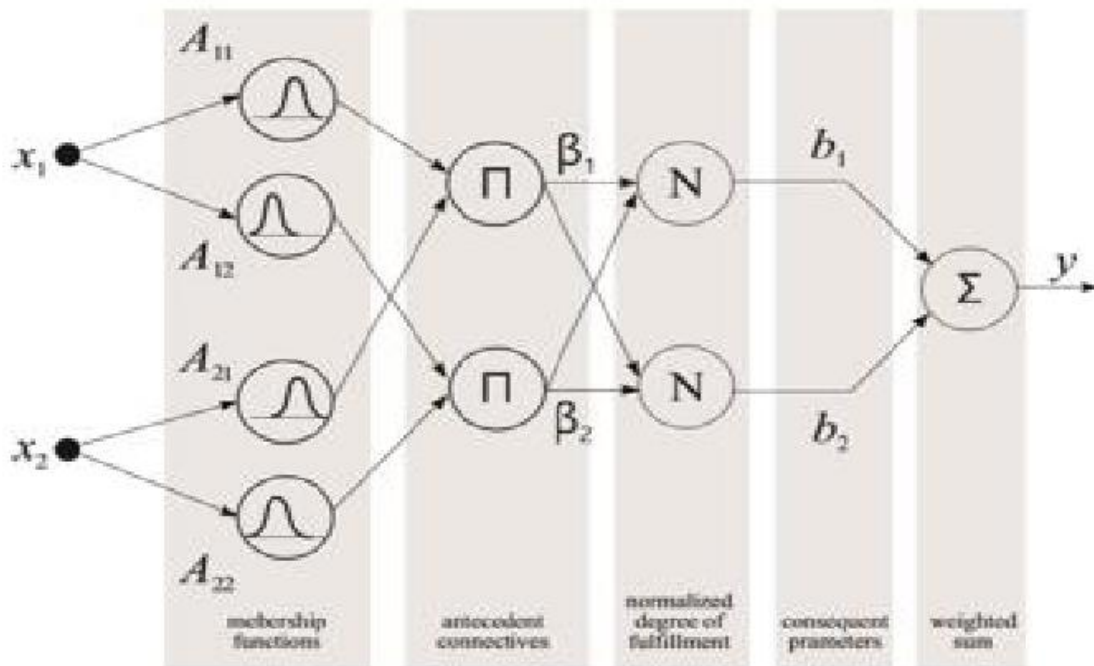
не можна прискорити навчання виходячи з деякої інформації;	неможливість внесення додаткової інформації у процесі роботи;	потрібні початкове ставлення до структури системи;
внутрішня структура мережі – «чорна скринька»;	обмежена складність внутрішньої структури;	можливість виникнення явища перенавчання.

Творці нейронних мереж і нечітких систем мотивовані імітацією процесів людського мислення. У нечітких системах відносини явно представлені як правил if-then. У нейронних мережах відносини не зазначені явно, а «закодовані» у мережі та її параметрах. На відміну від методів, що базуються на знаннях, явне знання не потрібне для застосування нейронних мереж. В свою чергу нейро-нечіткі системи об'єднують семантичну прозорість нечітких систем на основі правил із можливостями навчання нейронних мереж.

На обчислювальному рівні нечітку систему можна розглядати як багаторівневу структуру (мережу), подібну до штучних нейронних мереж. Для оптимізації параметрів у нечіткій системі можуть використовуватися градієнтні методи навчання, відомі в галузі нейронних мереж. Отже, цей підхід зазвичай згадується як нейронечітке моделювання. Розглянемо спочатку простий приклад нечіткої моделі TS нульового порядку з наступними двома правилами:

$$\begin{aligned}
 &\text{If } x_1 \text{ is } A_{11} \text{ and } x_2 \text{ is } A_{21} \text{ then } y = b_1 \\
 &\text{If } x_1 \text{ is } A_{12} \text{ and } x_2 \text{ is } A_{22} \text{ then } y = b_2
 \end{aligned}
 \tag{1.1}$$

На рисунку показано мережне уявлення цих двох правил. Вузли у першому шарі обчислюють ступінь належності входів в антецедентних нечітких множинах. Вузли продукту П у другому шарі є антецедентною зв'язкою (тут оператор «і»). Вузол нормування N та вузол підсумовування Σ реалізують нечіткий середній оператор. Приклад нечіткої моделі TS нульового порядку з двома правилами, представленими у вигляді нейронечіткої мережі.

Ця система називається ANFIS – Adaptive NeuroFuzzy Inference System – адаптивні нейронні системи з обробкою інформації за принципами нечіткої логіки) – у загальному випадку алгоритм, що створює дерево нечіткого вибору для приведення даних до однієї з $p \cdot n$ регресійних моделей з мінімізацією певної функції помилки (часто береться сума квадратів помилок). p - кількість термів у кожній вхідній змінній; n – кількість вхідних змінних.

Структура та параметри. ідентифікація та оцінка параметрів. Вибір структури моделі дуже важливий, оскільки визначає гнучкість моделі в наближенні (невідомих) систем. Модель з багатою структурою може апроксимувати складніші функції, але водночас матиме найгірші властивості

узагальнення. Хороше узагальнення означає, що модель, прив'язана до однієї множини даних, також добре працює на іншій множині даних у тому самому процесі.

У нейро-нечітких моделях процес вибору структури включає такі основні варіанти:

- Вибір вхідних змінних. Це пов'язано не тільки з фізичними входами u , але і з динамічними регресорами, що визначаються вхідними та вихідними лагами, n_u та n_y відповідно.
- Кількість та тип функцій власності, кількість правил. Ці два структурні параметри взаємопов'язані (для більшої кількості функцій приналежності необхідно визначити більше правил) та визначити рівень деталізації, званий деталізацією моделі.

Попередні знання, розуміння поведінки процесу та мета моделювання є типовими джерелами інформації для вибору вихідного набору можливих входів. Автоматичний вибір даних може бути використаний для порівняння різних структур з погляду деяких певних критеріїв ефективності. Мета моделювання та обсяг доступної інформації (знань та даних) будуть визначати цей вибір. Автоматизовані методи можуть використовуватись для додавання або видалення функцій та правил приладдя.

При інтерпретації моделей ANFIS, отриманих із даних, необхідно знати компроміси між локальною та глобальною оцінкою. Обмежена та багатокритеріальна оптимізація також може застосовуватися для обмеження незалежності параметрів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. X. Duan, Y. Wang, W. Pedrycz, X. Liu, C. Wang, Z. Li, AFSNN: a classification algorithm using axiomatic fuzzy sets and neural networks, *IEEE Trans. Fuzzy Syst.* (2018).
2. F. Zahedi, Z. Zahedi, A review of neuro-fuzzy systems based on intelligent control, 2018, arXiv preprint arXiv:1805.03138.

Negodenko Olena Vasylivna

State University of Telecommunications
(Kyiv, Ukraine)

Kopaiev Daniil Olexandrovich

State University of Telecommunications
(Kyiv, Ukraine)

FUZZI MODELING USING ANFIS

***Abstract:** this paper provides an overview of the application of the adaptive neural fuzzy system in fuzzy modeling using the principles of neural networks and fuzzy logic.*

***Keywords:** neural networks, neural fuzzy networks, fuzzy logic.*

УДК 004

Павленко Володимир Миколайович

кандидат технічних наук, доцент,
декан факультету мехатроніки та комп'ютерних технологій
Київський національний університет технологій та дизайну
(Київ, Україна)

Пономаренко Ігор Віталійович

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних та комп'ютерних технологій
Київський національний університет технологій та дизайну
(Київ, Україна)

**ВИКОРИСТАННЯ ПІДХОДІВ DATA SCIENCE
ПРИ РОЗРОБЦІ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ**

***Анотація:** в роботі представлено особливості накопичення великих масивів даних в умовах діджиталізації. Розкрито особливості використання підходів Data science при ідентифікації прихованих взаємозв'язків. Наведено приклади застосування методів машинного навчання при створенні мобільних додатків.*

***Ключові слова:** Data science, дані, машинне навчання, мобільні додатки, оптимізація.*

Процеси діджиталізації сприяють посиленню генерування великих обсягів інформації про різноманітні явища, що характеризують діяльність компаній, поведінку користувачів, функціонування окремих продуктів тощо. Завдяки наявності хмарних сервісів усі учасники цифрового середовища мають можливість на платній або безкоштовній основі формувати бази даних про певні процеси у відповідності зі специфікою досліджуваних явищ та використовуючи науково обґрунтовану систему показників. Накопичена інформація за умови

правильного використання може виступати у якості цінного ресурсу при формуванні системи управлінських рішень, які сприятимуть оптимізації діяльності компанії у цілому та окремих процесів. В сучасних умовах активно запроваджуються підходи Data science, які дозволяють обробляти великі масиви інформації та ідентифікувати приховані взаємозв'язки. Завдяки застосуванню різноманітних методів машинного навчання можливо вирішувати ряд завдань, які доцільно розподілити на наступні групи:

1. Задачі класифікації.
2. Задачі регресії.
3. Пошук асоціативних правил.
4. Прогнозування.

В процесі моделювання застосовуються структуровані, напівструктуровані та неструктуровані дані. Будь-які джерела можуть виявитись цінними для оптимізації досліджуваних процесів, відповідно постає завдання комплексної обробки існуючої інформації та виявлення наявних взаємозв'язків та взаємозалежностей. Специфіка неструктурованих даних проявляється у їх відображенні не тільки у цифровому, але й текстовому, графічному, відео та аудіо вираженні, що вимагає використання комплексних підходів для побудови математичних моделей.

Переорієнтація великої чисельності користувачів і компаній на мережу Інтернет та активне використання смартфонів призвели до появи різноманітних додатків, кількість яких експоненційно зростає. При розробці мобільних додатків поступово починають запроваджуватись технології машинного навчання та штучного інтелекту, які сприяють виведенню зазначених програмних продуктів на якісно новий рівень розвитку, оскільки підходи Data science володіють істотним потенціалом та дозволяють обробляти інформацію у режимі 24/7 згідно з реалізованими математичними моделями.

Завдяки інтегрованим у мобільні додатки алгоритмам машинного навчання можливо досягти наступних завдань:

- надання доступу до додатку та відповідної інформації лише власнику на основі ідентифікації (розпізнання обличчя, голосу, відбитку пальця тощо);
- ідентифікація смаків користувача та споживчої поведінки зі створенням індивідуальних пропозиції щодо товарів чи послуг;
- розпізнання мови користувача та використання підходу щодо ідентифікації голосової інформації для полегшення управління додатком та пришвидшення введення даних завдяки голосовому набору;
- фільтрування спаму та інших загроз [1].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. How is Machine Learning Beneficial in Mobile App Development? URL: <https://www.kdnuggets.com/2021/09/machine-learning-beneficial-mobile-app-development.html>

Pavlenko Volodymyr Mykolaiovych

Kyiv National University of Technologies and Design
(Kyiv, Ukraine)

Ponomarenko Ihor Vitaliiiovych

Kyiv National University of Technologies and Design
(Kyiv, Ukraine)

USING DATA SCIENCE APPROACHES TO DEVELOP MOBILE APPLICATIONS

***Abstract:** the paper presents the peculiarities of the accumulation of large data sets in terms of digitalization. The peculiarities of using Data science approaches in identifying hidden relationships are revealed. Examples of application of machine learning methods in creating mobile applications are given.*

***Keywords:** Data science, data, machine learning, mobile applications, optimization.*

УДК 004.356.2

Разумов-Фризюк Євгеній Анатольович

кандидат технічних наук,

доцент кафедри КІТАМ

Харківський національний університет радіоелектроніки

(Харків, Україна)

Кисельов Артем Максимович

студент кафедри КІТАМ

Харківський національний університет радіоелектроніки

(Харків, Україна)

Пархоменко Денис Віталійович

студент кафедри КІТАМ

Харківський національний університет радіоелектроніки

(Харків, Україна)

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ТЕХНОЛОГІЇ ІНЖЕКЦІЙНОГО ТРИВИМІРНОГО ДРУКУ (3DP)

***Анотація:** у роботі розглянуто технологію інжекційного тривимірного друку (3DP) та можливі сфери її застосування. Описано типовий цикл друку. Наведено типову конструкцію принтера, заснованого на цій технології. Виконано аналіз доступних моделей 3D принтерів та визначені їх переваги та недоліки.*

***Ключові слова:** інжекційний тривимірний друк, 3D-принтер, CAD-модель, 3D-друк, швидке прототипування.*

Інжекційний тривимірний друк (3DP) – є одним з найбільш ранніх методів адитивного виробництва. Ця технологія була розроблена в Массачусетському

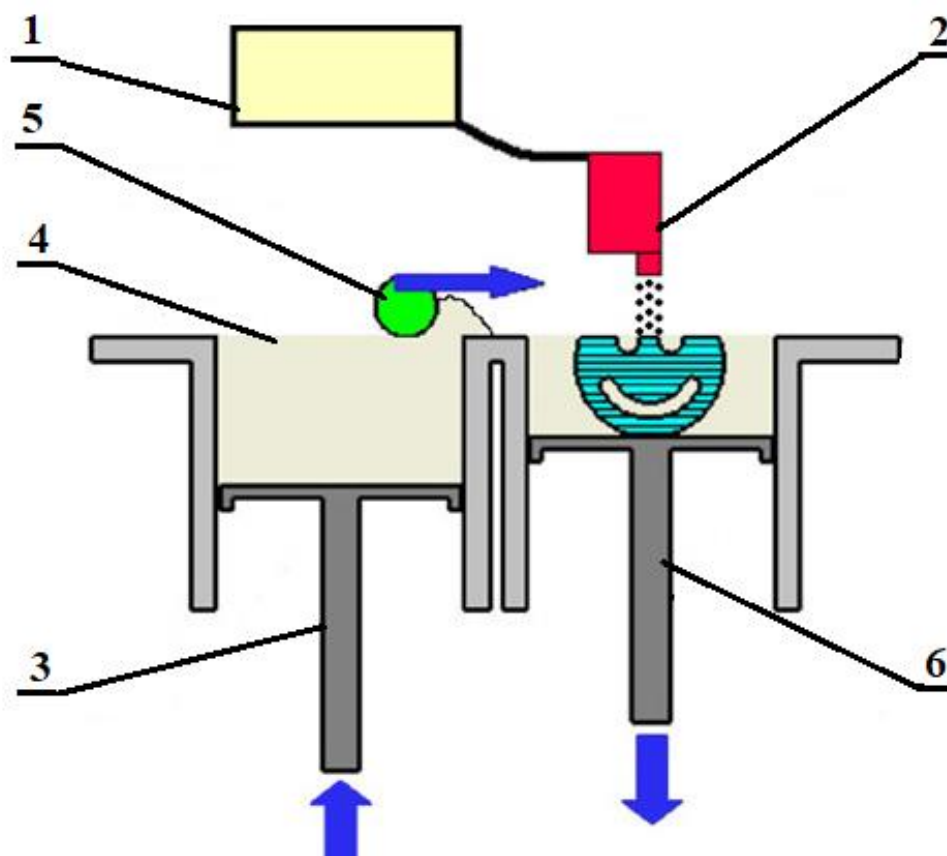
технологічному інституті (MIT) у 1993 році. Даний метод адитивного виробництва є досить недорогим та економічним. Наразі технологію застосовують для швидкого створення прототипів, виготовлення прес-форм і деталей, що працюють в умовах високого тертя (вали, втулки, шестерні і т. д.), створення архітектурних макетів і сувенірів.

Так само як і інші технології адитивного виробництва, інжекційний тривимірний друк являє собою пошарову побудову фізичних об'єктів на основі їх цифрових тривимірних моделей. У якості матеріалів для побудови об'єктів використовуються різноманітні дрібнодисперсні порошки, які послідовно наносяться на робочу поверхню тонкими шарами.

Камера побудови 3D-принтера, заснованого на 3DP технології, складається з двох частин: у першій знаходиться матеріал, у другій – відбувається сам процес друку, а саме:

- спочатку у принтер завантажується CAD-модель, яка «нарізається» на шари, товщиною близько 0,1 мм;
- далі, на спеціальну платформу роликотом наноситься тонкий шар порошкоподібного матеріалу (гіпс, полімери, пісок, метал);
- за допомогою голівки відбувається розпилення сполучної речовини (клей, вода, спеціальна суміш) за координатами меж першого шару моделі;
- після цього платформа з моделлю опускається на товщину шару вниз, а камера з матеріалом на таку ж відстань вгору;
- далі, ролик розгортає наступний шар і процес повторюється;
- після закінчення 3D-друку виріб витягують з шару порошку і ретельно очищають від його залишків.

Загальна схема, заснованого на цій технології, 3D принтера та його основні компоненти наведені на рисунку 1.1.

- 1 – картридж з сполучним матеріалом; 2 – друкуюча голівка;
3 – система подачі порошкового матеріалу; 4 – ємність з порошком;
5 – розподільний валик; 6 – система подачі робочої області

Рисунок 1.1 – Загальна схема принтера, заснованого на технології ЗДР

До переваг інжекційного тривимірного друку можна віднести такі властивості, як:

- висока точність та швидкість друку;
- можливість друку об'єктів складної форми за рахунок того, що під час друку виріб оточений матеріалом з усіх боків;
- охоплює до 90 % кольорового спектру, що робить технологію однією з найбільш зручних при кольоровому друку;
- можливість одночасного друку декількох виробів;

- відсутність токсичних виділень під час виробничого процесу;
- низька вартість порошкових матеріалів та можливість їх повторного

використання.

До недоліків цієї технології 3D друку відноситься:

- низька міцність необроблених виробів на гіпсовій основі;
- необхідність подальшої очистки моделі від надлишків порошкового

матеріалу.

На цей час принтери, засновані на технології 3DP, представлені готовими рішеннями від компаній ExOne, 3D Systems та Z-Corporation, а також низкою проєктів від ентузіастів, найвідомішими з яких є PWDR Model 0.1 та Oasis 3DP. Основним недоліком готових принтерів є їх висока вартість (наприклад найдоступніша модель такого принтера від компанії 3D Systems - ProJet 160 коштує понад 10000 \$), використання пропрієтарних компонентів та програмного забезпечення. У свою чергу аматорські проєкти мають певні технічні проблеми, меншу надійність та точність.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Інжекційний тривимірний друк (3DP) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3dprofy.ru/strujjnaya-trekhmernaya-pechat-3dp/>
2. Струйная 3D печать [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.orgprint.com/wiki/strujnaja-pechat/strujnaja-3D-pechat>

Razumov-Fryziuk Ievgenii Anatolievich

Candidate of Technical Sciences,
Associate Professor of CITAM department
Kharkiv National University of Radioelectronics
(Kharkiv, Ukraine)

Kyselov Artem Maksimovich

Student of CITAM department
Kharkiv National University of Radioelectronics
(Kharkiv, Ukraine)

Parkhomenko Denis Vitaliyovich

Student of CITAM Department
Kharkiv National University of Radioelectronics
(Kharkiv, Ukraine)

**RESEARCH OF THE PRESENT STATE OF THE TECHNOLOGY
OF THREE DIMENSIONAL PRINTING (3DP)**

***Abstract:** the following work is about the technology of three - dimensional injection printing (3DP) and possible areas of its application. A typical print cycle is described. A typical design of a printer based on this technology is given. The analysis of available models of 3D printers is performed and their advantages and disadvantages are determined.*

***Keywords:** injection 3D printing, 3D printer, CAD-model, 3D-printing, rapid prototyping.*

МОВОЗНАВСТВО І МОВИ | ЛІНГВІСТИКА (LINGUISTICS)

УДК 811.124'02'37

Шпинта Галина Миколаївна

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри мовної підготовки

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

(Київ, Україна)

Кучеренко Анастасія Олександрівна

студентка 1 курсу медичного факультету

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

(Київ, Україна)

УЗУАЛЬНА СПЕЦИФІКА КОЛЬОРО-МОРФЕМ У ЛАТИНОМОВНІЙ КЛІНІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Анотація: в роботі продемонстровано різноманіття кольоро-морфем в латиномовній клінічній термінології та з'ясовано лінгвосемантичні закономірності вживання кольоро-морфем у латиномовних клінічних термінах.

Ключові слова: клінічна термінологія, кольоро-морфем, морфем на позначення кольору, латинська мова, медична термінологія, лінгвосемантика.

Постійний розвиток науки передбачає активне збільшення термінологічної лексики. Лінгвістичні особливості лексики на позначення кольору (колороніми) привертають увагу значної кількості науковців, які досліджують їх частоту, вплив на інші шари лексики в медичній термінології (Є. Байдашева [1], Т.А. Костромина, О.М. Новикова [7], І. Лавчієва [8]), роль і репрезентацію в анатомічній термінології [3] тощо. Окремі питання, що

стосуються різних галузевих терміносистем вивчали Л.Боярова, З. Куртаева, І.Сабадош, Г. Воскобойник-Шпинта та ін. [2; 6].

Актуальність обраної теми роботи полягає в тому, що вперше досліджуються морфеми (частини складних слів), на позначення кольору в латиномовній клінічній термінології. Метою роботи є демонстрація різноманіття кольоро-морфем в латиномовній клінічній термінології (далі – КТ) та з'ясування закономірностей вживання кольоро-морфем у латиномовній КТ.

У ході аналізу латиномовної КТ було зафіксовано 341 лексичну одиницю із морфемами на позначення певного кольору [9]. У роботі не розглядається лексика, у складі якої відсутні кольоро-морфеми.

Загальне значення **колір** у латиномовній КТ виражається морфемою грец. походження **chroma(t)**- (від *chroma, chromatos* n – колір шкіри; забарвлення [4]) для позначення зміни кольору або підсилення вираження певного кольору об'єкта, органа, клітини, процесу тощо. Наприклад, *chromatoblastus* – малодиференційована клітина із певним забарвленням; ксантохромія (*xanthochromia*) – незвичана забарвленість тканин або рідини у жовтий колір; монохроматор (*monochromator*) – прилад для виділення оптичного випромінювання у вузькому інтервалі довжини хвиль [9].

Морфеми **chrom-** (10,5%) і **chromat-** (11%) використовуються майже однаковою мірою: *xanthochromia, phaeochromoblastus* (для підсилення жовтого, сірого кольорів).

Найчастотнішим у КТ є кольоро-морфеми на позначення червоного кольору: **erythr** (17%) і **rubr** (23%). Морфема **erythr** запозичена з грецької мови і походить від прикметника *erythros, on* – червоний. Дана морфема як частина складних слів перекладається як «червоний, що відноситься до еритроцитів». Наприклад, *erythroblastus* (еритробласт) загальна назва малодиференційованих клітин еритроїдного ряду [9]; *erythroleucosis* (форма гострого лейкозу); *erythrocytopenia* (зменшення кількості еритроцитів в організмі) тощо.

Інша морфема **rubr** (від лат. *ruber, bra, brum* – червоний) в клінічних термінах не має зв'язку із еритроцитами, натомість вона позначає червоний колір, що відноситься до червоного ядра. Наприклад, *tractus corticorubralis* – парний нисхідний проєкційний нервовий шлях, який іде від кори лобової та тім'яної часток півкулі великого мозку до червоного ядра; *atrophia hepatis rubra* (атрофія печінки червона), *infarctus hepatis atrophicus ruber* (інфаркт печінки атрофічний червоний) тощо.

Морфема **rubr** вживається у назвах інфекційних захворювань, лишайів та структур організму: *rubeola* – гостре інфекційне захворювання, викликане вірусом краснухи роду ротавіруси; *lichen ruber planus tropicus* (тропічний плоский червоний лишай) – дерматоз, який морфологічно схожий на плоский червоний лишай, що розвивається у людей, які протягом тривалого часу приймали синтетичні протималарійні засоби.

Другими за частотою використання в латиномовній КТ є кольоро-морфеми на позначення чорного кольору: **melan** (у 19% випадків) та **nigr** (6%). Морфема **melan** запозичена від грец. *melas, gen. melanos* – «темний», «чорний» і переважно відноситься до високомолекулярного пігменту – меланіну. Наприклад, *melanoblastus* – малодиференційована епітеліальна клітина, розміщена в базальному шарі епідермісу, попередник меланоцита; *leucomelanoderma* – дизхромія шкіри, що характеризується поєднанням ділянок із гіпо- та гіперпігментацією; *melanosoma* – цитоплазматична структура меланоцита, у якій здійснюється синтез меланіну. Також морфема **melan** може вживатись у термінах, що позначають вид темпераменту чи характеристику настрою людей (меланхолійний темперамент).

Лат. морфема **nigr** від *niger, gra, grum* позначає чорний колір, який не пов'язаний з меланіном, а застосовується в назвах лишайників (лишай чорний – *tinea nigra*), різновидах вісп (віспа чорна – *v. nigra*), назвах акне (чорні акне – *acne nigra*), назвах анатомічних структур (чорна речовина – *substantia nigra*) і пов'язаних з ними клінічних процедур (нігротомія – *nigrotomia*) тощо.

Морфема **chlor** на позначення зеленого кольору вживається як частина складних слів у КТ (6%), і позначає зелено-жовтий або блідо-зелений колір (*chlorodontia* (поява зеленуватого відтінку на молочних зубах), *chloropsia* (порушення зору, під час якого навколишні предмети здаються забарвленими у відтінки зеленого кольору)), також може вказує на вміст хлору (*chloralismus* (токсикоманія, пов'язана із зловживанням хлоргідратом), *hyperchloraemia* (токсикоманія, пов'язана із зловживанням хлор гідратом)).

Найполіморфемнішим виявився – жовтий колір, для позначення якого використовуються такі морфеми як: грец. **xanth** (9%), лат. **lut** (4%), лат. **flav** (3%), грец. **ochro** (3,5%).

У ході аналізу з'ясовано, що терміни із найчастотнішою морфемою **xanth** (від грец. *xanthos* – жовтий) вказують на наявність жовтого кольору унаслідок різноманітних порушень в обміні холестерину чи інших ліпідів. Наприклад, *xanthoerythrodermia* – жовто-помаранчеве забарвлення шкіри, спричинене відкладанням у ній холестерину чи ліпідів; *neuroxanthoma* – локальна дистрофічна зміна нервової тканини, що характеризується відкладанням холестерину в гліоцитах тощо.

Звертаємо увагу, що морфема **xanth** може бути безвідносною до порушень ліпідного обміну, переважно такі клінічні терміни закінчуються на -*chromia* (колір) або -*opsia* (зір). Зокрема, *xanthochromia* – нетипова забарвленість тканин чи рідин у жовтий колір; *xanthopsia* – порушення зору, під час якого всі предмети здаються забарвленими в жовтий колір.

Морфема **lut** (від лат. *luteus, a, um* – жовтий; глинистий) вживається у КТ в значенні появи чи наявності певного тільця, пухирця, клітини відповідного кольору, а також накопичення ним жовтого пігменту лютеїну. Наприклад, *luteinoma* – гормонально-активна пухлина яєчника, що виділяє прогестерон та естрогени; *luteocytus* – загальна назва клітин яєчника, що накопичують лютеїн під час утворення жовтого тіла.

Морфема **flav** (від лат. *flavus, a, um* – жовтий) виступає частиною складних слів, що вказує на жовтий колір, зумовлений наявністю жирових клітин, у яких міститься ліпохромний пігмент. Наприклад, *medulla ossium flava* (жовтий кістковий мозок); *atrophia hepatis acuta flava* (жовта гостра атрофія печінки) тощо. Також на позначення жовтого кольору трапилася в КТ морфема **ochro** (від грец. *ochros* – блідо-жовтий): *ochronosis* – накопичення в сполучній тканині гомогентизійної кислоти, що супроводжується профарбуванням цієї ж тканини.

Білий колір у КТ виражається морфемами **leuk/leuc** (6%) та **alb** (5%). Морфема **leuk/leuc** (від грец. *leucos, on*) виступає частиною складних слів і застосується лише у назвах лейкоцитів і всіх термінів, що з ними пов'язаних: *leucopenia* – понижений вміст лейкоцитів у крові; *leucaemia* – анемія.

Морфема **alb** (від лат. *albus, a, um*) виражає білий колір, що відноситься до наявності / відсутності пігментації. Наприклад, *albinismus* – вроджена повна відсутність пігментації; *atrophia cutis alba* – атрофія шкіри нижніх кінцівок, що характеризується ділянками з обводами гіперпігментації. В інших випадках ця морфема вказує лише на білий колір у клінічних діагнозах.

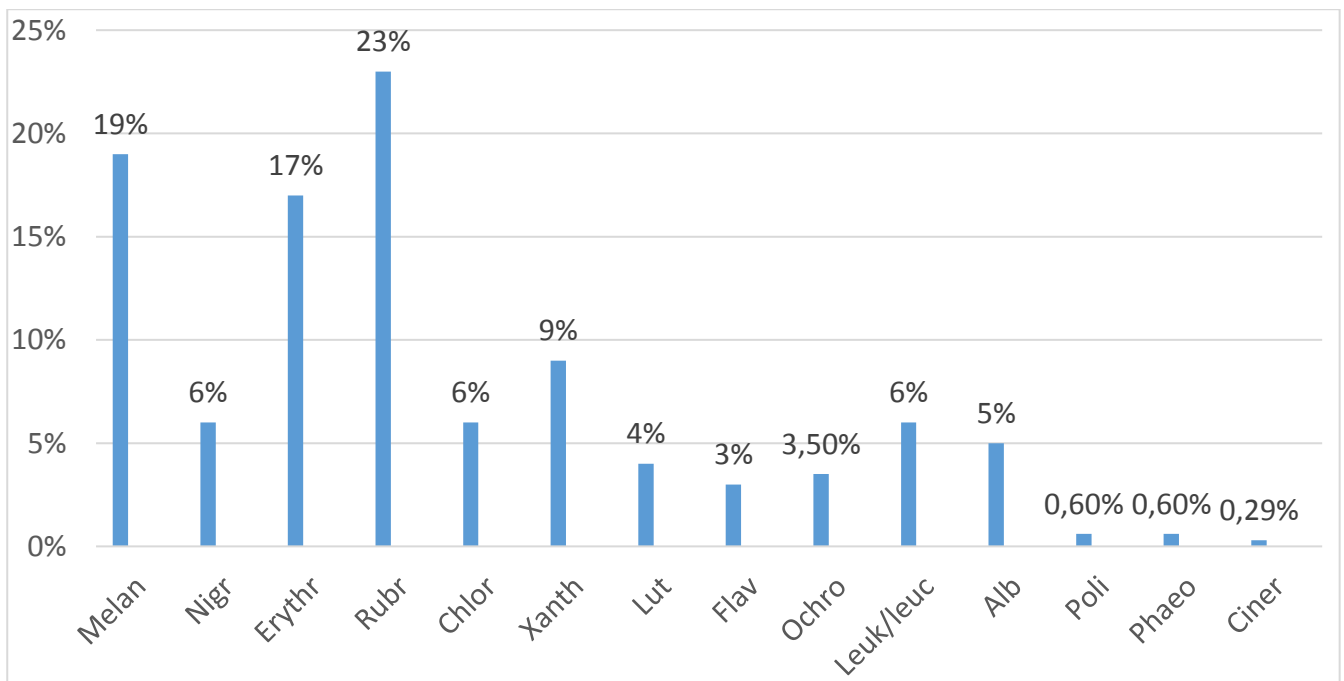
Малочастотні морфемами на позначення сірого кольору: лише в 0,6% – грец. **poli-** (*polios*) та **phaeo-** (*phaios*) і 0,29% – лат. **ciner-** (від лат. *cinereus, a, um*). Морфемами **poli** та **ciner** використовуються для вираження сірого кольору, однак, перша переважно відноситься до сірої речовини головного або спинного мозку, а інша – до сірої речовини мозочка. Наприклад, *trichopoliosis* (депігментація волосся), *poliomyelitis* (запалення сірої речовини спинного мозку); *tuber cinereum* (відділ гіпоталамуса (сірий горб), який утворює виступ нижньої стінки третього шлуночка, розміщеного попереду соскоподібних тіл і з'єднаний з гіпофізом; у ньому знаходяться ядра сірої речовини, що є вищими центрами вегетативних функцій).

Ще одна морфема на вираження сірого кольору (**phaeo-**) вживається у складних словах у сполученні з *-cytus* (стосується клітин) або *-blastus* (стосується

зародка): *phaeochromocytus* (клітина мозкової речовини наднирків і параганглієвих, яка виробляє катехоламіни; секреторні гранули яких зафарбовуються фарбниками, що містять солі хрома); *phaeochromoblastus* (малодиференційна клітина адреналової системи, яка перетворюється в феохромоцит).

Серед клінічних термінів трапляються морфеми **caerul** та **coerul** (по 0,1%) на позначення відтінків синього кольору. Морфема **caerul-** вживається як частина складних слів у КТ, якщо термін пов'язаний із меланоцитами або іншими клітинами епітелію: *nevus caeruleus* (невус синій) – невус у вигляді блакитно-коричневої плями, який містить меланоцити витягнутої форми. А морфема **coerul-** означає «блакитний», що не відноситься до меланоцитів: *cataracta coerulea* (блакитна катаракта) – різновид катаракти, у якої кришталік має блакитне або зелене забарвлення [9].

Таблиця: Частота вживання кольоро-морфем у латиномовній КТ

Найчастотнішими кольоро-морфемами є морфеми на позначення червоного (**rubr** (23%) і **erythr** (17%)) та чорного (**melan** (19%), **nigr** (6%))

кольорів. Переважання узуальності даних морфем зумовлене провідними місцями захворювань серцево-судинної системи та ураженнями шкіри. Морфема **chlor** вказує на зелено-жовтий колір або на вміст хлору.

Однаковою мірою у КТ вживаються морфем на позначення білого **leuk/leuc**, зеленого **chlor** і жовтого **xanth** (відповідно 6-6-9%) кольорів. Морфем **leuk/leuc**, **erythr**, **melan** переважно застосовуються на позначення відповідних різновидів клітин: лейкоцитів, еритроцитів, меланоцитів. Грец. морфема **leuk/leuc** зустрічається у назвах лейкоцитів і пов'язаних з ними термінів, а лат. морфема **alb** виражає білий, що відноситься до наявності чи відсутності пігментації.

Найполіморфемнішим виявився жовтий колір, на відображення якого використовується такі морфем: **xanth** (9%), **lut** (4%), **flav** (3%), **ochro** (3,5%). Слова з кольоро-морфемами на позначення жовтого кольору використовуються в КТ для підкреслення об'єктів (тільца, пухирця, клітини) відповідного кольору і порушень в обміні холестерину чи інших ліпідів.

Отже, кольоро-морфем є досить поширеним явищем серед медичної лексики. Вживання тих чи інших морфем на позначення кольорів вказує не лише на відповідний колір, виникнення чи відсутність якого пов'язані із захворюванням, а й виражає причинно-наслідкові зв'язки в етіології хвороби.

У ході дослідження виявлено, що кольоро-морфем переважно виступають частиною складних (у 72%), аніж складених латиномовних клінічних термінів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Байдашева Э.М. Лексико-семантическое поле «цвет» в языке медицины // Гуманитарные исследования. - 2019. № 2 (70). - С. 21-27.

2. Вособойник-Шпинта Г.М. Латиномовна ентомологічна номенклатура: структурно-семантичний аспект: монографія / Галина Воскобойник-Шпинта. – К.:Вадим Карпенко, 2013. – 195 с.
3. Грищенко Е.В. Цвет и его репрезентация в анатомической терминологии / Е.В. Грищенко, П.А. Елясин, К.Д. Грищенко, С.Ф. Галкина //Вестник КРСУ. - 2018. Том 18. № 6. - С.166-169.
4. Дворецкий И.Х. Латинско-русский словарь. – М.: Изд-во «Русский язык», 1976. – 1096 с.
5. Домашенко И.К. Репрезентация категории цвета в медицинских терминах. Сборник докладов VI Всероссийской научно-практической конференции (24-26 апреля 2013 года): Научная инициатива иностранных студентов и аспирантов российских вузов. В 2 т. Т.2. Томский политехнический университет. – Томск. – С. 219- 224.
6. Куртаева З.З. Колоролексемы в структуре французских медицинских терминов / З.З. Куртаева, Ю.Г. Синельников // Научный альманах. - 2017. №11 (27). - С.332-335.
7. Костромина Т.А. Колоронимы в медицинской терминологии / Т.А. Костромина, О.М. Новикова // Балтийский гуманитарный журнал. – 2020. – Т.9. № 1(30). –С. 245-247.
8. Лавчиева И.П. Выражение понятия цвета в медицинской терминологии. В сборнике: Термины в коммуникативном пространстве. Материалы научно-практической конференции с международным участием «Дискурсология, терминология, экология языка в современной лингвистике». Отв. ред. С.И. Маджаев. – 2018. – С.237-244.
9. Словарь медицинских терминов. – подготовка е-версии: Дмитрий Расторгуев. /Электронный ресурс: http://www.lib.ru/NTL/MED/slowar_a-k.txt

Shpynta Halyna

PhD

Bogomolets National Medical University

(Kyiv, Ukraine)

Kucherenko Anastasia

student of medical faculty

Bogomolets National Medical University

(Kyiv, Ukraine)

**USAGE SPECIFICITY OF COLOR-MORPHEMES
IN LATIN CLINICAL TERMINOLOGY**

***Abstract:** in the article has been demonstrated the diversity of color morphemes in Latin clinical terminology and clarified the linguistic and semantic patterns of color morphemes in clinical terms.*

***Keywords:** clinical terminology, color-morphemes, Latin language, medical terminology, linguosemantics.*